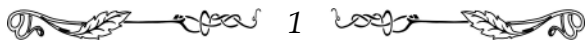

☞ *Dünya tanrı biçimdədir* ☜

SONA VƏLİYEVƏ

DÜNYA TANRI BİÇİMDƏDİR

«Vektor» Beynəlxalq Nəşrlər Evi
Bakı/Azərbaycan-2016

∞ Sona Vəliyeva ∞

Redaktoru:
Prof. Dr. Elçin İsgəndərzadə

Sona Vəliyeva “Dünya tanrı biçimdədir”
«Vektor» Beynəlxalq Nəşrlər Evi. Bakı, 2016.
220 səh.

© «VEKTOR» BEYNƏLXALQ ELM MƏRKƏZİ, 2016

ADAM

İçində dərdlə güləşir,
İçindən üzlən adam.
Haqq nazilir, üzülmür,
Üzülmə, üzülmə adam.

Qazancını paylar dinməz,
Sağ əl verər, sol əl bilməz,
Özünə yol başlar yetməz,
Özü öz iziylə adam.

Zəhməti var, tamahı yox,
Günahından savabı çox,
Ağrıyar “ofu”, “ahı” yox,
İçində közərən adam.

Lələm gəlsin haqqı sorsun,
Ölçün, mizan qurulsun,
Başda başlı otursun,
Görüm mən gözümlə adam.

Əl verdin əlin kəsdilər,
Yol verdin yolun kəsdilər,
Zatdan kəndiri kəsdilər,
Düşdülər izinə, adam.

Oldu keçdi oyunlar,
Oyunçular, oyunlar,
Ayağın altın oyanlar,
Çatmadı dizinə, adam.

Gəlimli, gedimli dünyadı,
Dədəli, yetimli dünyadı,
Haqqsız haqlını taladı,
Satdı yüzünə, adam.

Başına çatmayan başdan,
Özündən ağır daşından,
Yenilmə haqq savaşından,
Qalib yazılan adam.

AĞLAYAN AĞAC

*(Balaca Səttar şəhli bir ekzotik ağacı
oxşayıb;
ağlama, səni kim incidib, deyirdi)*

Gözəl başı bəlali,
Bir meşədən aldılar.
Bir çınarda könlü vardı,
Ayırdılar, ayırdılar.

Qurumur gözümün yaşı,
Necə ovudum kirisin?
Üz-gözünü şəhlə yuyub,
Ağlamağı bilinməsin.

İlk gördüyüm üzü solub,
Elindən, evindən aralı.
Qəçqın, köçkün yurdu içim,
Gəl, səsnə də yer ayırım.

Budaqları əldi göyə,
Ağac duası yüksəlir.
Tanrım yer üzünə boylanır,
Bir qərib hönkürtüsü gəlir.

Yurd itgini haray çəkir,
Nə fərqi adam, ya ağac.
Taleyi Tanrı yazıbsa,
Köməyə kimi çağırmaq?.

Bu fidan qəribdi burda,
Kim gətirdi, kim bitirdi.
Məndən haray gözləməyib,
Balam ilə dərdləşirdi.

Torpaqda, sevgidə yaddaş izidir
Unutduqca yol itəcək.
Allah nə veribsə sınaqdı bizə,
Qədrin bilmədikcə üzü dönəcək.

Dərd özü günahdan gələndə

Ayrılıq haqdan olmur.
Can yurddan əvvəl qorunsa
Qəriblik bəxtdən olmur

Ağlama göz yaşın duzludur
Torpaq şoranlığı sevməz.
Məni yurdun bütövlüyü,
Səni ayrılıq dincəltməz.

BU UÇURUMDAN QAYIT GERİ

(Ağ ölümün qurbanlarına)

Hər övlad gəlişi Tanrı bəxşişi
Taleyin yazısın tərsə yazan kim?
Bəzən bir günahın dağınıq yolu
Min doğma insanın içindən keçir

Günah ağacından yellənən ömrün
Günəşli yoluna tövbələr açıq
Sınan doğmaların, dönük dostların
Tanrı sevgisiylə qarşısına çıx.

(Müəllif)

* * *

Bu nə bəla tək çəkirsən, gizlədirsən
Göz önündə saralırsan yarpaq-
yarpaq.
Gülüşünün qəm boyası, iniltisi
Sönən ümüdlərə tutmayır çıraq.

Hardan başlar günahlara aparan
yollar?
Tamahdanmı keçib, yuva yıxarmış
Dağılan ocağın, ömrün üstündə
Şər əllər, əməllər şadlıq qurarmış.

Bu nə kədər ovutmağa kimlər gəlsin
Çırpın ,oyan bu uçurumdan qayıt geri
Öz içindən ən işıqlı yolu başla.
İradənlə, qəzəbinlə boğ bu dərdi.

Kimdi qazananı, kimdi udanı?

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

Cəzanin çəkisi, ölçüsü nədir?
Qəm sərhəd olanda ömrə, taleyə
Bəxt də öz əliylə üzün döndərir.

DUALAR, SEVGİLƏR

*(Həyat yoldaşı ürək əməliyyatı
olan qadının dilindən)*

Daş altda sıxılan əldir ümidim
Özüm harayımda batıb boğullam.
Uzanar dəyqələr, dayanar zaman
Dar ağacına dönər saat əqrəbi
Dözüm kəndir olar asılı qallam.

Nə zaman ölçülər nə də ki, məkan,
Ümid də, səbir də məndən gen
durar.

İtər palatanın qapı-bacası
Bir saat içində min kərə ölləm
Sənin təsəllinə ehtiyac olar.

İçimi göynədən kədər ilğımı
Sənin can ağrına bələnər, dönər

☞ Sona Vəliyeva ☞

Dedin ki, “güclüsən” bəlkə eləymiş
Əllərin əlimdə olana qədər

Ölçüsüz biçisiz bu doğmalığın
Sırrını Tanrı da tapmayıb desin
Möcüzə ülfətin deyib bəlkə də
Adını sevənlər özləri desin

Günəş istisində çovğun boran var,
İçimdə min qışın soyuğu əsir
Əlim çarpazlanır sinəmə sarı
Görərəm ürəyin əlimdə əsir
Dilim kilidlənər, dinə bilmərəm
Əlim ürəyindən sorar necəsən?

Cavab ağrı olub içimdən keçər
(Mən heç nə ummadım indiyə
qədər)

Bu ağrı bir ömür qazancımızsa,
Paylaşıb mənimlə bölüşməlisən

Gedişlə, dönüşlə yol ayrıcında

Sən indi sevgidən imtahandasən.
Qorxulu yuxudur bu gün olanlar
Çalışıb yuxudan oyanmalısən.

Adı qayğılarda əriyən ömrün
Umu- kūsüsü də sevincmiş demə.
Etiraf, ehtiyac qoşa harayçı
Yaxamı dərdlərin əlinə qıyıb
Məni tənhalığa dəyişib getmə.

Dualı göz yaşım sevgi məktubu,
Dolu tək, yağış tək göy üzün döyər.
Tanrı yol göstərər göy qurşağıyla
Ömrümə dönməyə yollar göyərər.

QAR ƏTRİ

*Dağlar mənə qar göndər,
Əsirgəmə, var, göndər.
(El bayatısı)*

Bu yaydan qar ətri gəlir,
Ağaclar, meyvələr qar ətrinə
bələnib.
Yayda qar ətri qərrib
Qar ətri xəstəlik gətirir.
Qonşu payı doyurmaz,
“Qar suyu ürək soyutmaz,”
Bu qar ətri hardan gəlir?
O çarəsiz kimdi belə,
qar istəyir?
O dağların güneyində,
Gün görməyən quzeyində,
əl çatmayan sərt üzündə,
dənər-dənər qar ağarır.
Çarəsiz xəstə var,
gəzə-gəzə, dura-dura,

dərd karxanasında,
ömür çürüdən,
yurd itkini xəstə yatır.
Səbrin çat verdiyi
yerdən,
ürəyin dərinliyindən
yanıq iyi gəlir.
Gözü baxa-baxa sayaqlayır:
“Anam mənə qar gətirir”.
əlləri soyuyur, ümidləri qovrulur,
tüstülənənə yanıq yeri,
bir ovuc qar istəyir.
Kif atmış həsrətin, səbrin,
Hər gün özünə cəza kəsməyin,
Ölüb o yerdə
Qar altda gömülməməyin,
Tənəsin, qarğışın,
Toxtamayan,
kiriməyən qəlb ağrısının
su soyutmur,

bir ovuc qar istəyir.
Yağmalanmış, od vurulmuş
evinin, ocağın alovu
İçini bürüyür
“Qar istəyəən xəstə qalxmaz”
- kimsə dillənir.
Ölüm haqq,
ölümsüz insan olmaz
ölüm dərdlərin bitən yeri,
ağrıların son mənzili.
Görəsən torpaq altda necə,
dincələcəkmi,
yurd xəstəsinin ürəyinin həsrət
yeri,
göynəyəən yanıq yeri?

QAR YAĞIR

*(Balaca Səttar üç günlük qardaşını
oxşayaraq, qarın yağmağını xəbər
verirdi: “Bayırda qar yağıb qaqaş,
sən bilirsən qar nədir?”)*

O hardan bilsin ki, qar nədir, oğlum
Dünya gözlərində ana bətnidir.
Qara toxunmayıb, soyuğun bilmir
Həyat süd qoxusu, ana ətridir.

Ruhunun min illik yaddaş dəftəri
Pözülür, təzədən yazılır indi.
ORDA vəd olunan həyat doğrusa
Yuxuda ağladan, güldürən kimdir?

Bayırda qar yağır, beşiyi isti
Kimin dam örtüyü kimin də qəlbi damır.
Ərşin bərəkətinin, torpağa qar payının

Bəndəyə çatanında günah, savab dayanır.

Səninçün qar adam, qar topu bu qar
Mənim həsrətimə qarlar yağacaq.
Şuşanın, Laçının ümidi donub
Yolların gözü də qar bağlayacaq.

Torpağın həsrəti taleyə köçür
Göynəyən içimə bir də qar yağır.
Burda rahat ömür ölüm kimidir
Orda xarabalar bizsiz ağlayır.
Dünya çalxandıqca beşiyi sınır
Qarı da əvvəlki qar kimi yağmır.
Güc haqqa çevrilir ədalət susur
Haqlının gücünü şeytan aparır.

Oyat yaddaşını, qoyma uyuya
Pərən torpağına özün tale yaz.
Oğul qürurunu çəpər eyləsə
Sərhdidi pozulmaz, yurdu basılmaz.

Bəmbəyaz çiçəkdir bu qar töhfəsi

Torpağın dərđini oxşayır örtür.
Qar yağır bölünən Vətən birləşir
Qar elə gur yağır sərhəd görünmür.

Səngərdə əsgər də arzudan keçər
Bayrağı Şuşadan Göyçəyə çatar.
Qar yağır gecənin qara üzünə
Ruhumda son zəfər himni başlayar.

Ümidim ürəyin son teli Allah
Qorxuram üzülə, gedib çatmayam.
Qarabağ, bağrımın qara səbridir
Qar yağır, don vursa, səbrim çatlayar.

Səninçün qar adam, qar topu bu qar
Mənim həsrətimə qarlar yağacaq.
Şuşanın, Laçının ümidi donub
Yolların gözü də qar bağlayacaq.

QARDAŞIM KEFLİ İSGƏNDƏRƏ

Sən keflisən, qardaş,
Düz, ya əyri,
nə desən inananın tapılmaz.
Mənə de bildiklərini,
Tək çəkmə bu millətin dərđini.
Qədrini bilən olmaz,
Bir də, bu dərđ sağalmaz
dərddir,
sağalmaz.
Əziz qardaş, xəbərin var?
Xudayar bəy kəndxudalıqdan
milyonərə dönüb.
Neylədi, latın əlifbasını
öyrənə bilmədi,
İndi kitab yazdırıb,
Professor olmaq eşqinə düşüb.
Dərđ elə köhnə dərddir.

Şeyx Nəsrullah şəhərin
mərkəzində

ofis tikdirib.
ölü diriltmir, pul dirildir
(Bilir axı, xəbərimiz var, ölü
dirilmir).
Nazlını ata-anası deyil,
Rusetə gedən əri
özü şeyxlə tanış edib.
Görürsən, dərd elə
köhnə dərddir.
Sadəcə eni, uzununu,
bir az da licimi dəyişib.
Sənin yerinə indi
Məmmədhəsən əminin oğlu
əcnəbi dil öyrənir –
ərəb dili yox, ingilis dili.
Eşidib «SOCAR» ağıllıları
Xaricə oxumağa göndərir.
Təzə bir dərd
kişiləri təngə gətirib.

Avropa «gender bərabərliyi»
deyib,
Bakıda ün təpir.
Sən oxumuş oğlansan,
ağlın nə kəsir?
Teleqrafçı Baxşəli yadında?
20 il sonra, indi, o da
qaçqın haqqını tələb edir.
Deyirlər,
Avropa Məhkəməsinə
məktub da göndərüb.
(əvvəl yadında,
o kəndin adamları
Həzrət Abbasa
məktub göndərirdilər).

Hamının məsləhət yeri
Mirbağır ağa elmi atıb.
Çindən mal gətirib,
Ömrünü-gününü topdan satır.
Pərnisə də
hürriyyətin mənasını öyrənib

«Evrovizyona» səsi
çatmadığından
Sponsoru onu
«Toylar kraliçası»na göndərib.
Bax,
köhnə, sağalmaz dərddir
“Anlamaq dərdi”.
Sən çox fikir eləmə.
Bir də, bacın qurban,
ta içmə...

QARDAŞIM KEFLİ İSKƏNDƏRƏ

2-Cİ MƏKTUB

Salam qardaş!
Yenə nə sıxıntın var?
Yuxumda elə qəmliydin ki,
Elə bil gəmilərin batıb.
Sənə demişdim axı,
Çox fikir eləmə,
özünü qoru.
İnfarkt elə çoxalıb...
Bir də ki,
sənə qurban,
hamının dərdi sənə qalmayıb ki?
Xəbərin var ,
Xudayar bəy kirli
arxalığını çıxarıb,
İndi “zilli” geyinir
Zəmanə dəyişib axı...
Zeynəb arvadın inəklərinin
puluna firma açıb.

Deyirlər nə fikri varsa
dünən firmadan uşaq evinə yardım
aparıb.
Amma darvazadan içəri
buraxılmayıb.
“Dövlət sağ olsun” deyiblər.
Yenə “təəccübləndirmə” oyunu
başlayıb.
Arvadına, qızı Gülsümə “Hermes”
alıb.
“Ziyalılığın statusudur”-deyir.
Görəsən, ziyalı deyəndə nə anlayır?
Dünən sənin kitabını bizdən aldı.
Məclislərdə ağıllı görünsün deyə
cib dəftərinə yarı “kirillə”
bir-iki cümlə yazdı.
Görürsən nə gülünc haldır?
Xudayar bəy də,
Şeyx Nəsrullah da
qız gəlinlərinə məclisdə viski süzülər

adına da
Avropasayağılıq deyirlər.
Hacı Baxşəli indi
hüquq müdafiəçisidir.
Guya aldananların,
hüququ pozulanların,
haqqını tələb edir.
Xudayar bəyin arvadı
oğurlanan səadətini,
kəsilən diqqətini,
qadın, ana haqqını tələb edir.
Dodağı silikonlu qıza
alınan maşını, evi, geri istəyir.
Görürsən köhnələn dərd
elə hey təzələnir.
Məmmədhəsən əminin
ulağının əvəzinə verilən evi
sən demə on adama satıblar.
Kişini yenə aldatdılar.
Aldananlar məhkəmə
davası açdılar.
Deyirlər, Aşura günü

Zeynəb arvadın
qarğıışı yağış yağdırdı.
Bax , qardaş, bizimki bizdən keçib
sən çox fikir eləmə.
Bir söz deyəcəm,
amma gülmə!
Deyirlər, o gün pirdə
o, kəndin qadınları
nəzir paylayıb
dua edirmişlər:
“Allah balalarımız yazıqdır,
bizim kişilərə bir də
çox pul vermə” –deyirmişlər.

3-CÜ MƏKTUB

Salam qardaş! Necəsən?
Ürəyim dolanda, gözlərim
səni axtarır.

Sən də heç sirr verməli deyilsən
ya ürəyinə salıb fikir eliyirsən,
ya da içəndə açıb hamıya deyirsən.
İnanıram bunu deməzsən.
Yadımdamı, mənim
sənə ilk şeirimi
oxuduğum gün?
Hamıdan çox, evdə
sən sevinmişdin!
“Şükür Allah millətimin
qızına verdiyin qələmə”- demişdin.
Sonra gözün doldu.
İllər keçdi,
Qardaş, bilirsən
nələr oldu?
Sən millətin qızı dedikcə
Mən də millətin dərini
anlamağa , yazmağa çalışdım.
Gördüm ki,
Təpədən dırnağa millətin
çəkdikləri içimdə bitib
Qələmim nə yazdısa

hər sətirindən Vətən
boy verdi.
Bir cahili də mənə dərs verdi,
Xəbər göndərdi
“Çox fəallaşıb, millət, xalq ” deyir.
“Nə etmək istəyir?”- dedi.
Bilirsən qardaş mən o yana,
gözündən ailəmə, evimə, tuşlanan oxu
gördüm.
İnandım imkanı olsa,
Çağırar Allahı tənbeh edər,
mənə verdiklərinə...
Ya da Məmmədhəsən əmi kimi
Həzrət Abbasa məktub yazar,
qələmimin sınmasını arzular
Amma çox şükür ki, imanı
olmadığından, inamı da yoxdur.
Bir də deyirlər o,
“Bismillah” yerinə kilsə
xoru oxuyur.

Görürsən qardaş,
mən dərddən yaza-yaza
kimsə də mənim dərdimi çəkirmiş.
Gör ey....İşə bax!
Bir ev dərdi çəkilməli
xəstəsi , gici bir yana,
adamın dərdi mənim
qələmimləymiş...

ŞƏHİDLƏR

Sökülən dan yeri qara xəbərlə
Dağ –daş da yas tutar, göz yaşı
tökər
Bitməz davaları şəhid əsgərin
Zəfər gününədək ruhu döyüşər

Qurşun – qurşun qorunur
Yurdun namus davası.
Sevən qız saçın yolmasın,
Sevgisi məlhəm olunca
Ağrımaz şəhid yarası.

Ölümə tuş gələn ömrün
Əvvəli sonndan başlayır.
Sərhəd qalasına dönən,
Oğuldan Vətən başlayır.

Tellər qanla xınalanıb
Bu necə toydur siz deyin.
Bayraqlı xonça bağlanıb,

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

Bəy evinə xəbər verin.

Şəhid Vətən qurbanlığı
Yurdun səməndər quşudur.
Bu gün Məcnun Leylisinə
Sevən, sevənə qovuşur.

Hər şəhid xəbəri, Tanrı sınağı,
Vətən sevgisidir, Vətən görküdür
Təzədən göyərər çinar oğullar.
Tabutun üçrəngli bayrağa bükün.

SƏRHƏD ADAMLARI

Ürəyi bütöv deyil,
Sərhəd adamlarının.
Sərhəd adamları fərqli,
Sərhəd adamları dərqli.
Duyğularının tən ortasından
Çəkilib tikanlı məftillər.
Sağ qolu o yanda,
Sol qolu bu yanda,
Sağ ayağı sol ayaqla görüşsə
Tikanlı məftillər didəcək.
Sağ gözü o yanı,
sol gözü bu yanı sevəcək.
Ruhusa bütöv yurd həsrəti ilə,
göynəyəcək.
Sərhəd adamları dərqli,
taleyindən şikayətli.
Sərhəd boyu səpələnən lalələri,
Ürəyinin közü,
Arazı kor bəxtinin güzgüsü,

Xudafərini
sınan beli biləcək.
yuxularında quruyan
Urmiya gölünə
Ovcunda su daşıyacaq,
Dolmayınca,
göz yaşıyla dolduracaq.
Yuxusunda əlləri
Uzanıb-uzanıb,
Güneydən Quzeyə çatacaq.
Sərhəd adamlarını nağılları
almasıız,
Divləri Allahsız,
Şüşədə canları qansız
Qızları muncuq düzər,
iynəsiz, sapsız.
Muncuğu düzə-düzə,
Yetişərlər Təbrizə.
Təbriz yolu karvanlı,
Sarbanı dəliqanlı.
Haqqdan sevgi butalı.
“Al almağa gəlmişik,
Şal almağa gəlmişik,

Sarban bir yar sevibdi,
Aparmağa gəlmişik”.
Nağıl bitər, sərhəd olar,
Sərhəd nağıl olmaz,
həsrət olar.
Sərhəddəki meyvələr də,
ayrılıq dadırsa
Sərhəddəki oğlanın
Yarı payı o taydasa,
qovuşmaq qiyamətə qalırsa
Dünya belə qalacaqsa
sərhəd dirəkləri
göz bəbəyimdə dursun.
Sərhəd adamları dərddi,
gördüyü yuxuları qəmli.
Qəmli yuxularımızı
Tanrı tərsinə yozsun.

SƏSİMİ TANIMADI ATAM

*Belə övladlığımı olar
Səsimi tanımadı atam.
İçimdən elə yıxıldım
Gördüm ki, özümə yadam.*

(Müəllif)

Yad səsim özümü üzdü,
Qaçmağa bir yer aradım.
Halımdan səsimdə xəbər tutardı
İndi yaddaşında mən yer almadım.

Zəhmətə bükülü ömürün yükünü
Tənha çəkər, tək daşıyar,
Külək taqqıltısı yalançı ümid,
Qapıya yollanar, bəlkə gələn var.

Biz də daş ürəkli ildə bir kərə,
Gedib gözlərini güldürə billik.
Yır-yığış başlasa sabah dönürük

Üzündə boynunu bükər yetimlik.

Yaddaşı da haqlı, incik könlü də,
Çatan pay-barxana oğul, qız deyil.
Biz qalaq o yana, anam köçəndən,
Bəzən öz sözü də xətrinə dəyir.

Mən elə bilirdim ən azı, azı
Bir ovuc gülüşüm yadında qalar.
Güləndə yanağı batan qızını
Ən uzaq səs belə ona çatdırar.

Səs küyü sükuta satılan evin,
Nə yansa divarı, daşı isinməz.
Atamın yaddaşı mənim sevincim,
Anamla köç etdi, geriyyə dönməz.

Bəzən etirazlar, hisslər üsyanı,
Həyat qanunundan ucada durar.
Əzabla böyüdüb yola saldığın

Övladla aranda məsafə durar.

Bir köynək ərək itər, yollar ayrılar
Hər övlad ocağı tale bəxşişi.
Bir vaxtlar bir içim su istəməyə
Balasın buyurub qıymayan adam,
İndi tək qalmağa qıyılan kişi.

Yük olmaq istəməz ata övlada,
Dünyanı vəd elə, qayğıya bələ.
Hələ ki, nəfəsi ciyində əldir
Güc verir yaşayaq, yaşayaq hələ.

SÖZ YOLU

Yerdənmi, göydənmi başlar söz
yolu?

Şam eylər yoluna sağ əl, sol əli
Gedərəm çiyimdə bir cüt göyərçin
Duraram min rəngli dumanlı yolda
Xeyirli hansıdır hansını seçim?

Sözün qırx qapısın açıb görərəm
Dözümüm saçımdan asılıb göyə
Canım söz içində sehrli quşdur
Allah mələk yetir, xilas etməyə

Üzülər ömrümün köz barxanası
Sökülər dərd yükü, söz barxanası
Allahla aramda körpü olası
Sətir böyüdürəm ona yetməyə

Tanrı yolçusuyam bəxtim söz yükü

Mənalar canımı yonar, cilalar
Bəzən axtardığım qalar o yana
Kiminsə itiyi qarşıma çıxar

Daşın da, sözün də yaddaşı varmış
Ocağın közün də yaddaşı varmış
Tanrının, insanın söz yaddaşıymış,
Mən də sözdən, sirdən, daşdan
göyərdim

ŞÜBHƏ

Şübhə şeytan oyunu
Şübhə olmuşdan betər
O, evi şübhə yıxdı
Yetər şübhələr yetər

Ömrünü yellər aparar
Gülüşün ömürdən salar
İnam verər, şübhə alar
Şübhələrdə itən adam.

Çağırđım duymur bu adam
Aşkarmı, sirmı bu adam?
Görəsən deyəcəkmi haçan
Yetər şübhələr yetər.

Elə hey süzülür göz yaşı,
Nə düşünür qəlbi, başı?
Özü boyda şübhə daşı
İçində gəzdirən adam.

Közərir, alışmır, bilmir
Doğrumu, çaşbım, bilmir
Özüylə savaşıbilmir
Şübhələrə dönən adam.

Saralan, solan ülfətdi
Adiləşən məhəbbətdi
İtən dözüm dəyanətdi
Yetər şübhələr yetər.

TÜRKÜN DUASI

Şükür verdiyin “OL”lara
Torpağa dənizə şükür.
“Türküm”- deyib arxa olan
Tanrım hər birimizə şükür.

Səndən qopub hara gəldik
Sənlə vara-vara gəldik.
Din vardı, imana gəldik,
Gecəyə gündüzə şükür.

Köç başladı, elin köçü
Tale payı, Boğaz içi.
Göy sevgisi, türk sevgisi,
Türk verən “BİR”imizə
şükür.

Yol verib ərkan göstərdin
Haqq üçün divan göstərdin
Dərk yolu irfan göstərdin
Şükür elmimizə şükür.

Göy niqablı, bəyaz atlı

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

Atı qızıl qanadlı,
İstanbul eşqli, soraqlı
Yetən pirimizə şükür.

Yenə yönüm düşdü bu yaz,
İstanbulun canı boğaz
Taleyinə məni də yaz
Deyim sevgimizə şükür.

*5 May-
İstanbul*

TÜRKÜN GƏLİŞİ

Tanrı dağından vardım,
Göndərdilər mən də gəldim.
Göy bayrağım, yer gəmimdi,
Yol verdilər mən də gəldim.

Dünya Tanrı biçimdəydi,
Haqqın nuru içimdəydi
Böyük kimdi, kiçik nəydi,
Söylədilər bildim gəldim.

Yol verildi köçə varam,
Zülmətə işıq aparam
Dünyanı haqqa çağıram
Əlimdə nur, işıq gəldim.

Verilən nə, aldığım nə
Güvən verdim güvəninə.
Çadırdan Dünya evinə,

Yol verdilər mən də gəldim.

İlkdə sonam, sonda ilkəm,
Tanrı eşqi, haqq görküyəm.
Göydən gələn, göy türküyəm
Mən seçildim, mən də
gəldim.

Haqq məndədi, mən
haqdayam,
Yaxındayam, uzaqdayam
Ölçüsüz vaxt taxtıdayam
Zamanla ölçüldüm gəldim.

İçimdən bir yol ağardı,
Hər yer tanışdı, doğmadı.
Savalan sağ olan ağamdı
Harayladı məndə gəldim.

XƏYANƏT

Boşalan könüllər dünyanı yıxır
Axan göz yaşları uçqun yaradır.
Xəyanət laxladır yerin məhvərin,
Dünya ümidlərdən asılı qalır.

Asılar ümiddən aldanar qadın
Dözüm də tərs kimi bitib
tükənmir.
Yalan sevdaların ağır yükünü,
Min kişi çəkməzdi bu qadın çəkir.

İnam da ruh kimi, uçdu qayıtmaz
Ha çağır, ha səslə yollarda itər.
Xəyanət tufanı, günah ilğımı,
Sevdalı bir könlü külə döndərər.

Ormana od düşür, dənizlər daşır
Çarəsi tapılmır, sirri bilinmir.

Qadın ağlayanda Allah ağlayır,
Allah ağladıqca, yer-göy titrəyir.

Hər gecə göz yaşı, içini döyər
Göynər xəyanətin ağır yarası.
Dərdinə söykənib unutmaq istər
Ovunmaz kədərini, qəmin çarəsi.

Dərd ağır olanda ağlamaq olmur
Sevgi tək göz yaşı qəhətə dönər.
Talanın ruhuyla, sönən gözüylə,
Yad olub evində qərib görünər.

Ev –eşik sevgisiz, ürək sevgisiz.
Doğma görünənlə, yaddan yad
indi
Üz- üzə gəlməyə üz olmayanda
Yuyulmaz günahlar görən
kimindir?

Kimsəyə sirr verməz, tənha əridər
Sovrulub, puç olan talan ömrünü.

İtitrib gücünü daşıya bilmir,
Yaşamır , sürüyür qalan ömrünü.

Toplanan illəri, ömürdən çıxıb
İnamdan, sevgidən, əzabdan çıxıb
Gözünün önündə yadından çıxıb
Bir naşı sevənin əlində qadın.

YALLI

Göy gurultusudur,
Çalınan,
Göy gurultusudur coşan qan.
Daram, daram
nağaraya vurulan zərbə
İçimdə min illərin
Dünyasına daş atır.
“Yallı” çalınır.
Yaddaş oyanır.
Bu oyun deyil,
Təvafdır, təvaf.
«Ya Allah, ya Allah»
“Yallı” çalınır, “yallı”
ucalır.
Hara qayıdıram,
hardan boylanıram.
İlk atı ram etməyə
Yığılan elimdi bu,
əl-ələ, çiyin-çiyinə
dövrə vuran, sevinən,

çağıran dilimdi bu
“Yallı”m
“Ya Allah” deyir.
Tək çadır dirəyinə,
Tək Allah güvəninə,
Allahın gecəsinə,
gündüzünə inanan.
İlk gəmini yaradan,
İlk əkinə başlayan,
yurd qurmağı bacaran,
atam, babam, qardaşım,
ilk yurddaşım
birləşib,
əl-ələ, çiyin-çiyinə
«Ya Allah», «Yallı»
deyir.
Milyon ildir,
Qobustan qayasından
Babaların duası
Daim göyə yüksəlir

“Yallı” m ya Allah
deyir.
Məhrəm əllər, dost əllər
düşüncələr, beyinlər
birləşib təvaf edir.
Yurd Kəbədi,
Ətrafında
Sevgi niyyət tutulur,
Oğullar təvaf edir.
Başına dolanım
sənin,
qurban olum kəlməsi,
min ilin oxşaması,
laylası, əzizləməsi,
indicə kəşf olunur.
Yurd sevgisi yaranır,
yurd nəğməsi oxunur.
Oğuz eli qorunur
Oğuz oğlu birləşir.
Əl-ələ, çiyin-çiyinə
Çinar olur oğullar.
Sərhəd belə qurulur

Torpaq belə qorunur.
Əl-ələ, çiyin-çiyinə,
Əl silahlı, dil dualı
“Yallı” belə yozulur.
Yallım göyə ucaldıqca,
Sərhədim genişlənir
Pərən torpağım birləşir,
Gedənim geri dönür.

«Ya Allah»lar ucalır,
Yallım duaya dönür.
Yallım Tanrı duası
Yallım sərhəd qalası.

PAYIZ ETÜDLƏRİ

Payızın dilində şeir yazıram
İçimdə, çölümdə payız nəğməsi.
Yarpaq qırğınındır, məşhər başlayıb
Yoxdu ağacların ağlayan kəsi.

İstədim əlini tutam payızın
Ruhunu oxşayam, dərdini böləm.
Yağışa qarışam kimsə görməyə
Ya da durnalara qoşulam gedəm.

Getsəm nə dəyişər, qalsam, nə bilim
Zamanla köçəni saxlamaq olmur.
Ölümün bildiyim xəstə anamtək
Payız elə kövrək ayrılmaq olmur.

Bu payız fərqlimi, ruhum qəribmi,
Ya qismət bahara yetə arzular.
İçim yarpaq –yarpaq talanıb gedir,
Bu dəli küləyi durdurun bir az.

Çinar öz yarasın qorusa belə,
Yarpaq balaları qoruya bilmir.
İlahi, qarşıdan hələ qış gəlir
Gecikən sevgi tək bu bəyaz çiçək,
Tufanı tanımır, çovğunu bilmir.
Yarpaq məzarlığı bağa göz dağı,
Ya qismət, bahara yetə arzular.
Tumurcuq diləklər Tanrı töhfəsi
Bir az təpər versək bitər sevdalar.

Həsətin ölçüsü payızmış elə
Qarışla , arşınla ölçülməz demək.
Ayrılığın rəngin görmək istəyən
Saralan yarpağa toxunsun gərək.

Ağacam bu payız dağ sinəsində
Məni görməyiniz duymanız çətin
Ruhumu dumana, yağışa bükün
Badam ağacının çiçəkləriylə
Bahar qayıdanda bəlkə göyərdim.

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

24.11.2014

Oxşadım sözlə, ağıyla,
Dincələ yarası Torpağın.
İniltisi ürək deşir,
Ağriyir harası torpağın?.

ORADA BİR EVİM VAR

Orada bir evim var,
Qapısını bağlayıb,
açarı ələ keçməsin deyə,
ürəyimdə gizlətmişəm
Min ildir, ömrümü götürüb
O evdən səfərə
çıxmışam.

Orada mənim bir evim var,
şamlarını yanılı
qoymuşam,
qayıdan yollarıma
ışığı düşsün,
evimdən.

Orada mənim bir evim
var.

Qapısında gülləri
qayıdacağımı eşidib,
təzədən çiçəkləyib.
yuxuda o gülləri öpən
küləklər

müjdəyə gələr,
gözləyən var,
tələs,
tələs deyər.
O evdə bir beşiyim
var,
əvvəl mənim olub,
indi körpəsiz yellənir.
Öz körpəliyimin ağlaması
hər gün yuxuma gəlir.
Orada bir evim var.
Qapısında hörümçəklərin
ayrılıq dastanı,
görən tapılacaqmı
bu xətti oxuyanı.
Orada tək qoyub gəldiyim,
gözləri yol çəkən
məndən kəsən
bir evim var.
Bağında hüt-hüt

quşu oxuyar.
Deyirlər məni
çağırar:
İtən yolu tapdın?
- yox.
gəlib çıxdın, - yox.
Açarını bu evin
tapdın, - yox.
Biri sual – biri
cavab,
ömrüm beləcə,
o taylı, bu taylı
sual-cavab.
Gərək vaxtında çatam.
Çatmasam
O qapını kim açacaq?
Çatmasam o evdəki
divarda xalı üstəki
qılınc da paslanacaq.
O qılınc sıyrılan gün
Şuşadan Təbrizə
yol görünəcək.

Sonra, sonra,
Bu qılınc Tanrıdan
dualı don geyəcək
Üç rəngli bayrağa
dönəcək.
Şuşadan yellənəcək,
Savalanı öpəcək,
oxay, deyəcək,
bütövləşən torpaq,
sağalan torpaq.
Orda bir evim var,
Ehey, açılan yollar,
yaxınlıq, gözü yolda
qalanlar!
Min ildir məni gözləyən
Ruhumun evi var.
Tanrım, möhlət
ver mənə,
ömür ver mənə
gedim, evimi görüm,

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

gedim evimdə
ölüm.

MƏNİ ÖZÜMDƏN SORUŞ

(sinif yoldaşım Sevdaya)

Məni kimsələrdən sorma,
Məni gəl özümdən soruş.
İki sözüm dost-sirdaşım,
Görməsin sözümdən soruş.

Elə sən görən adamam,
Amma min il yaşamışam.
Boşalan torpaq yükünü
Ürəyimdə daşıyiram.

Can da ki əmanətdi, borcdu,
Tanrım nə vaxt istəyəcək
Ömür almasız nağılmış
Sonda ayrılıq düşəcək.

İş-gücümü soruşursan,

Ürəkdən söz qazıyiram
Tanrı əllərimdən tutub,
Öz yazımı yazıram.

Həyat yeni hesab dərsi,
Cəm dəyişdi baxa-baxa,
Unutqanlığa acıyım,
Əsir gedən torpağa?
Tənha yolar yolçusuyam,
Heç nəyim yox, hər şey var.
Özüm öz halımı soraram,
Uzaq olar doğmalar.

Ömrün, günün sapandından,
Yaxşı ki, qoşa düşdük,
Xatirələr ortaq qazanc,
Görüşmüşkən tən bölüşdük.

KAŞ “YARI”LAR QALA

*Nə varım var, nə barxanam,
Ömür yükü bağlamağa,
Allah məni yarı öldür,
Yarı saxla ağlamağa.*

(V.Səmədoğlu)

Dost-doğma şəhərdə
Dincəlməyə qoymayan,
Tək qalmağa qıymayan,
Dostların, doğmaların
İçində
Adam tək yaşaya,
Öləndəsə qərib şəhərin qərib
ünvanında qərib ölə...
Xəzərin qoynundan qalxan,
dumana bükülə,
Ölümə qoşulub gedə...

Şəhər yerindən qalxmamış
xəbərsiz
ətərsiz itə.

Dostu kədərləndirməyə,
düşməni sevindirməyə,
küçələri qəmləndirməyə,
yoldan ötəni əyləndirməyə
qıymaya.

Ya da elə,
...ölümün təm-tərağından
qaça,
ölməyə,
Qeyb ola.

Ağlamağa, ağı çağırmağa
nə ana axtara, nə bacı.
hamı yuxudaykən,
balası

oyananadək,
hər şey qəfil ola...

Ya da yuxudan oyanmış kimi
ayıla.

Peşiman ola başına gələnələrə

Doğmalar o yana qalxsın,
özü,özü
üçün darıxa,
ayağı evinə gedən izi
üçün,
əlləri ən əziz əşyalarının
tozu üçün,
qapısının üstəki adı
gözü üçün,
yarımçıq vərəqdəki seiri
yazılmayan
sözü üçün
darıxa.
Od tutub
yana,
peşiman ola,
özü-özünə arzuladığına.
Qıymaya yaxınlarına,
həmişə sevincli
görmək istədiyi

balalarına.
Öz dərđini, öz
qəmini,
ruhunun kimsəsizliyini
heç kimi qoymaya
özü bildiyi kimi oxşaya
ağlaya,
Kaş doğmalara yetməyə
Yarı yollar kəsilsə də
yarı yol qala,
kaş getsək də, köçsək də,
hər şeydə
«yarı»lar qala.

* * *

İnandım qayıdacağına
Sən əməliyyat otağında
Ağrının içində,
Mənsə qorxunun içində
Yer, göy qaranlığın soyuğun,
Ümidlərim
dualarım göz yaşının içində.
Boylandım hər şeyin içindən,
Sənsizliyə
Havanın, günəşin, suyun
Özümün içimdən boylandım,
Boylandım inamla
Sevgiyə, təsəlliyyə,
Gözümlə gördüm yer üzünün
boşluğunu
Gözümlə gördüm
sənsizliyin necə olduğunu.

Qaranlıq uzandıqca, soyuq
artdıqca
İnandım hər şeyin yaxşı
olacağına,
Məni tək qoymayıb
qayıdacağına.
Məni tənhalığa
qıymayacağına
İnandım qaranlıq olsada
tapmısan o qərib yerdən
Evimizin yolunu
Bilmisən mənim tə-tənha
olduğumu,
Qaranlıqda qaldığımı.
Utanıb heç kimə
Demədiyim bir şeyi
yalnız sən bildiyindən
inandım dönəcəyinə.
Axı tək sən bilirdin
mənim qorxaq olduğumu
Bu yaşımda qaranlıqdan
qorxduğumu

İÇİNDƏN TALANAN QADIN

Varını, yoxunu,
inamını, qururunu
taladılar.
Ömrünü yalana satdılar.
Əvəzində əyarı
ucuz bir həyat
verdilər sənə.
Göz yaşların gecələr
ömrünü yudu,
guya rahatlandın,
sabahları bəxtəvər
görünəsən deyə
göz yaşının parıltısını-
dözüm mükafatını
qulağından, boynundan
asdın,
nəmini ürəyinə sərdin

göz yaşının nəmi ,
kiflətdi bəxtini.

Duymasınlar deyə
gülümsədin həmişə
yalan şöhrətin,
varın, bəxtəvərliyinə.

Amma olmadı ki,
olmadı.

Üzündən asıldı
ömrün acı dadı,
Bir ömrü dözülə-
dözülə,

əzilə-əzilə
yalanlara satıldığı...

Düşündüm, bəxtəvər
görünən,
“İçi özünü, çölü özgəni
yandıran”,

dözümündən hər gün
özünü asan
dərqli qadın.

Soruşdularımı, hec

olmazsa bir kərə
nələr çəkdiyini,
dinlədilərmə ürəyinin qəm
səsini,
üzünə ərinin yalan
təriflərinin, vədlərinin
arxasından xəyanətin
acı qəhqəhəsini necə,
eşitdinmi,
bəxtəvərliyi yalan
qadın?
Güclüsən deyə- deyə
gücünü aldılar,
Qadın olduğun üçün
Dözümündən asdılar.
Dözəcəksən balan üçün,
“el nə deyər”
üçün
dözəcəksən,
başqasını bir də

belə sevə bilmədiyin
üçün,
dözəcəksən, sonacan,
ölüm qapıdan
girənəcən,
dözəcəksən, dözəcəksən
qadın olduğun
üçün.

GƏL GEDƏK DEYİRSƏN...

(Ömür-gün yoldaşına)

Gəl gedək deyirsən bir yerimmi var?
Ha getsəm dönəcəm özümə sarı.
Dünyanın sərhədi sözdü içimdə,
Yenə də dönəcəm sözümə sarı.

Yol var, tək getməyə ayaq getməyir,
Arzu var içində ümid bitməyir
Ürəyin tək məni götür, get deyir,
Gözlərin yol cəkir gözümə sarı.

Əl-ələ yol gedək, yol bilinməsin,
Əvvəlin başlayaq, son bilinməsin
Qoy mənzil başını yol özü desin
Yıxaq bu dünyanın kədər hasarın.

Ömrün yozulmağı, yorulmağı var

Ələnib, durulub, sovrulmağı var
Varın yox olmağı, yoxun varı var
Gəl gedək döz deyib, dözənə sarı.

Sevgi də Tanrıdan ömür payıdır,
Sevən var, ilk gündən yollar ayırır
Əslində ayrılıq ayrılmamaqdır
Üz tutdum, soruşdum yüzünə sarı.

Gəl gedək deyirsən, sormam
“niyə”sin
Sevda yolçusuyuq, yollar sevinsin.
Döydüm iç qapımı - ay ev yiyəsi
Gördüm sən gəlirsən, üzümə sarı.

GEDƏCƏM

Bu da yollar ayrıcı,
Bir payızdı, bir də mən.
Hara gedir bu adamlar,
Düzdüm ömrün ətətyindən.

Əl mənim, ətək illərin,
Ha tutdum əlim sürüşdü.
Yağışda islanan duam,
Göz yaşımnda görüşdü.

Pəncərədə donub qalan,
Göz haraylar, yol haraylar.
Payıza qoşulub gedəcəm,
Darıxacaq doğmalar.

Darıxacaq dəniz, şəhər,
Darıxacaq qapım, bacam.
Yağış olub damlalarda,

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

Pəncərəmdə danışacam.

Kimdir mənsiz hönkürən,
Hər yan şəhə bələndi.
Son ümiddən yol açılsa,
Ayrılıqlar çəkiləndir.

Öz içindən ən işıqlı yolu başla
İradənlə, qəzəbinlə qov kədəri.

ÜSTÜNƏ

*Yanvardan başlayaraq hər ayda bir
qanlı təqvim görüncə, bu millətin
taleyinə bir daha ağladım...*

*Torpağın ağrısı, canımda hər gün
Bir parça Şuşayam közərir külüm .
El köçüb, yas qurub Xarı bülbülüm,
Gedən yurd yerində qalan üstünə.*

(Müəllif)

Hər ayda bir qanlı təqvim,
Hönkürdüm hər an üstünə.
Ölüb dərdimi göndərəm,
Mənə yananın üstünə.

Yoxda vardı, varda yoxdu,

Həsərət dərd- qəmlə ovundu.
Ömür bir rəngli yuxudu,
Doğru yalanın üstünə.

Ay oğuzlar, ay ərənlər
Səbri dözümlə yeyənlər.
Ay torpağın itirənlər,
Gedək tapanın üstünə.

Qara sevdə, qara dərddir,
Torpaq sevgim, yurd həsrətim.
Ölənin bəxti gətirdi,
Ağlayaq qalan üstünə.

Əldən yurdu gedən adam,
Səbr edib ölməyən adam.
Bu taleyə asi ollam,
Gedib yaradan üstünə.

YOL BAŞLAYIB GEDƏN KARVAN

*(S.Hacıbəyovun «Karvan» simfonik
ləvhəsini dinləyərək)*

Bir budaq kölgəyə möhtac,
Bir bulud yağışa ac
Dərdinəmi gəzir əlac?
Düşübdü çöllü-biyaban,
Yol başlayıb gedən karvan.

Bir yolçuluq köhnə mərəz,
Arxadan harayım yetməz,
Getdiyi yol gedər-gəlməz,
Sən nigaran, yol nigaran
Yol başlayıb gedən karvan.

Dünya oyun ötür-ötür,
Yükün əyər, yüngül götür,
Sən allah məni də götür,

Yarıyaq bu yoldaşlıqdan,
Yol başlayıb gedən karvan.

Bu nə tale, bu nə hikmət,
İtən torpaq, ya da ki, bəxt.
Görəm, görməyəm, ya qismət,
Gətirəsən çarə, dərman,
Yol başlayıb gedən karvan.

Ağ dəvənin üstə gözəl,
Gözündən yaş xəzəl-xəzəl.
Ölüm doğulmadan əzəl,
Qəribliyi, dərdi dastan,
Yol başlayıb gedən karvan.

Səhra uzun, yağış, külək,
Bu mənzilə kəsə gedək,
Yol azdırıb səni fələk,
Qarğıyıb başdan, binadan,
Yol başlayıb gedən karvan.

Bu zıncırov səfər himni,

Beynimdə ölənə kimi,
Mənim kinim, dəvə kini,
Bəxşişdi haqdan, xudadan,
Yol başlayıb gedən karvan.

Vətəndə Vətənə varaq,
Yolu yarı yolda qoyaq.
Haqqa üz tutub yalvaraq,
Çıxaq döyüşdən qəhrəman,
Yol başlayıb gedən karvan.

SARI GÖZƏL, SARI ÇİÇƏK

*(Günəşə aşiq, bəxtəvər sevdalı,
İlahinin möcüzəsi günəbaxan çiçəyi
önündə keçirdiyim bir neçə
düşüncəmə)*

Sarı donlu, sarı çiçək,
Səni gördüm, sarı telli.
Neçə gözəl, söz önünə,
Göz önünə düzüldülər.

Oğuz qızı sarı donlu,
Selcan xatun
Yada düşdü.
Ürəyim lap oda düşdü,
Dağdan aşdı sarı atda,
Sarı donlu gözəl getdi,
Ürəyim lap sənə getdi.
Tilsimləndim gözəlliyə
Baxa-baxa.
Baxışlarım axa-axa

Göz önündən bir qənirsiz
Gözəl keçdi.
Bir dərə uzununu, bir yol uzununu
Pərişan gözündə bir qədər
keçdi.
Bir dəli sevdalı
aşıq oxudu:
«Saçın ucun hörməzlər,
Gülü sulu dərməzlər,
Sarı gəlin...»
Bir dərdli aşiq oxudu.
Bu nə tale, bu nə qismət
Bu nə bəxt.
Səni mənə verməzlər...
Məni niyə bəyənməzlər
Götürüb aradan qaçmaq istədi
Yolları namərd bağlasa.
Günəşə üçmaq istədi.
Sarı çiçək.
Sarı sevda!

Yandım, Allah, mən bu odda
Sarı telli aşiq çiçək,
Sən günəşi sevdiyin tək
Biz bu yurdu sevəmmədik.
Bu torpağa məcnunluğu
Demirəm mən,
Ləçəyin tək sevəmmədik,
Sevəmmədik,
Paralandı oğuz elim,
Torpağım, daşım getdi.
Bağlandı qolum, tək dilim.

Qarabağım, Şuşam getdi.
Sən günəşi sevdiyin tək,
Biz sevməyi bacarmadıq.
Ləçəyin tək səf-səf
Durub dayanmağa tab
almadıq.
Sarı çiçək.
İllər keçir, ök almadıq,
Aman Allah,
İllər keçir, yaddaş itir,

Torpaq itir.
Yaddaşımlı bitirməyə
Təpər yetir.
Torpağımlı qaytarmağa
Ümid yetir,
İgid yetir,
Əsir-əsir, yesir-yesir
Gedənimi qaytarmağa
əsirgəmə, yollar yetir.
Aman Allah, içimizdə
Bu torpağı sevməyə
Bir çiçək təpəri,
Çiçək sevdası
bitir.

ÖZGƏ HAVALARA OYNAYAN GÖZƏL

*(Barlarda, diskotekalarda, millətin
dərdli çağında, vecsiz əhvalla
oynayan qızlara)*

Bu el düzümündən çəkilib
dara,
Dərdin unudan xalq özü
yaşamaz.
İçində böyüklük gəzdirənlərin
Sevinci qəmindən ucada
durmaz.

Özgə havalara əriyən gözəl,
Yağmalanan elin dərdi
kimindir?
Yanlışıq ilmədə gözəldir,
gözəl,
Bu səhvin ömürlük tale
qəmindir.

Yox, yox, oynamağı ayıb
bilmirəm,
Sükutlu toy evin yas yeri
bildim,
Sən elə oynadın, üzündə sənin,
Bir bala dağına, yurd itkisinə
Havalanıb süzən bir ana
gördüm.

Oynayan sən idin, yozan mən
idim,
Dedim havalanıb, qəmdən
oynayır.
Gedib Qarabağı, ölüb sevgisi,
Qəmindən süzülən dəmdən
oynayır.

Nəvəsi deyilsən Burla
Xatunun,

Qanında bir özgə qan yaşar
sənin.

Bir oğuz gözəli, oğuz anası,
Dərdinə oynamaz bu
məmləkətin.

Biganəlik xalqın Tanrı cəzası,
Bu gün pərən-parça torpaq
kimişik.

Gədəni dalınca tənha ulayan,
Yurdu yağmalardan ozan
kimişik.

İlahi, xalqımın dərdi ümmandı,
Damla günahları sən bizə
yazma.

Torpaq itkisini, yurd itkisini,
Çadır həyatının tale yükünü,
Arsız oynamağın üzünə yozma.

BU SƏS MƏNİ ÖLDÜRƏCƏK

*(Azərbaycan xalq artisti İlhamə
xanıma)*

Həsrət sındı çilik-silik,
Dəli sevda bir ömürlük.
Sözə, səsə sehirləndik.
Bu səs məni öldürəcək.

Bu səs tükənməyən ocaq,
Yanmayı yandıracaq.
Ruhum bədəndən uçacaq,
Bu səs məni öldürəcək.

Unut dedin- səsdə üsyan,
Yandı hicran, dondu hicran.
Sevdim, seçdim Allahacan,
Bu səs məni öldürəcək.

Söz Tanrıdan gələn bir sirr
Deyilməyən sözün əsir.
Səs haqq yolu, son görünmür,
Bu səs məni öldürəcək.

Səsdən yol toxuyan, gedək,
Qəm evini yıxaq, gedək.
Sözdən çiçək göyərtməsək,
Bu səs məni öldürəcək.

Ayrılıq var, haqdan deyil,
Sınan tale bəxtdən deyil,
Mən ölməzdim, vaxtı deyil,
Bu səs məni öldürəcək.

AÇAQ QAPILARI...

*Qapını bağlayan fələk
Bir gün açar, ağlama.
(el
bayatısından)*

Sən üzmə özünü, ağlama belə,
Yolların kəsəsi tez çatan olur.
Hər bağlı qapıya, bağlı demə gəl,
Taledən hər bəxti bir açan olur.

Bağlı qapıları bağlı bilməsək,
Hər bağlı taleyin öz tilsimi var.
Yüz ildir Arazı bağlı bilmişik,
Yüz ildir dərdimə tapılmır açar.

Hələ çox dərdimin dərmanı sirli,
Hələ çox açarlar ağ div əlində.
Bir xalqın taleyi uduzulan gün,

Bağlı qapı oldu Xudafərin də.

Yenə ümidini üzmə gəl belə,
Yolların o üzü günəşdir, sudur.
Qapının bu üzü «cəngi»,
«Vağzalı»
Qapıdan o yana bir gözəl durur.

Bu dünya binadan xali deyil ki,
Həqiqət bir açar, qeyrət bir açar.
Fələyin hökmünü çox da
gözləmə,
Nə vaxtdır qapılar, yollar intizar.

Açılar bir nurlu, bir aydın səhər,
Bir ağ atlı oğlan qismətə çıxar.
Sınar bəxtimizin tilsimi, sehri,
Açılar qapılar, açılar yollar.

Sən üzmə özünü, ağlama belə,
Yolların dolayısı tez çatan olur.
Hər bağlı qapıya bağlı demə gəl,

☞ *Dünya tanrı biçimdədir* ☞

Xudadan hər bəxti bir açan olur.

1985-ci il Araz qırağı

ŞAMXALA

(7 yaş üçün)

Dili şirin nağıllım, noğulum,
Oğuz soylu xan oğlum.
İçimdəki pöhrə-pöhrə arzum-
muradım,
Sənsən mənim öyünəsi güvənc yerim,
Qala baxtım,
Bu gün şıltağım, dəcəlim,
Sabahkı səngərim qalam, Şamxal
balam.
Adının mənasını boyundan yuxarı
tutmağı öyrən,
Əqidəsindən bir misra enməyən,
Nəsimi kimi,
Dilinin, torpağının şahı Xətai kimi,
Dərbənddən Zəncana sərhəd dedi
O, dayandı ərən kimi, ər kimi,
Həyat tarix, hünər də mülk, söz də
mülk.

Əbədidir, qalandır.

Azadlığı zərrə-zərrə, qram-qram
istəmədi

Ulu Türk.

Oğul getsə, ata getsə, Vətən dedi,
qalandır

Sən Tanrının Vətənə «yanvar» payı

Gedənlərə əvəz, elə gərəksən, oğlum.

Sən azadlıq aşıqlərinin Xələfi,
gələcəyisən,

qurbanın olum.

Sən düşmən çəpərim, Vətən sərhədim

Əlincə qalası-Vətən balası, Şamxal

balam

1997-ci il

DÜŞÜBDÜ

Haqq nuruyam, haqdan gəldim,
Dönüb tanrıma yüksəldim,
Nadana «ənəl həqq» dedim,
Gördüm səhv başa düşübdü.

Nur dedim, nurumuz hanı?
İnsan oğlu yer sultanı,
Bu xalqın tale kotanı,
Daşa düşübdü, düşübdü.

Dərdin ağlayaq bu dərdin,
Haqdan gələn, haqdı dedim.
Bəxtinə bəxtsiz millətin,
Savaş düşübdü-düşübdü.

Bu dünya nağıl, əfsanə,
Tövbəsiz könül viranə,
Yollarıma xanə-xanə
Yağış düşübdü-düşübdü.

Vətən deyib yola varan,
Zülmə də haqq axtaran,
Şuşaya ilk bayraq asan,
Könlümə qardaş düşübdü.

2002-ci il

AZ MÖHLƏT VER, ALLAH

*(Dünya bir pəncərədi, hər gələn
baxar gedər)*

Dünya bir pəncərədi, Allah, izin ver mənə
Görüm nəyim qalıbdı divarın o üzündə..
Keçim uzaq yolları gecə-gündüz bilmədən
Görüm nəyi qalıbdır, ömrün ömür olmağa,
Bir az möhlət ver Allah, dünyanı tanımağa.

Görüm necə sirr imiş, yarın yarı, parası,
Görüm fələk dadıbmı bu dünyanın acısın,
Görüm sağalacaqmı bu torpağın yarası,
Bir az möhlət ver Allah, yaramız sağalmağa,
Bir az möhlət ver Allah, dünyanı tanımağa.

Söz canda yoğrulunca can bu canda nə çəkdi,
Dünyanın yükü ağır görüm, Sarvan nə çəkdi.
Allah özü haqq divan, Allah bizdən nə çəkdi,
Bir az möhlət ver Allah, insanı tanımağa,
Bir az möhlət ver Allah, dünyanı tanımağa.

Bir az möhlət ver Allah, görüm niyə beləyik,
Dünyadan ağır dərdə niyə belə laqeydik.
Gözümüz görə-görə bu torpağı itirdik,
Bir az möhlət ver Allah, Vətən deyib varmağa,
Bir az möhlət ver Allah, dünyanı tanımağa.

Əl uzatdım qılınca, əlim qoldan kəsildi,
Yol başladım Şuşaya, yolum yoldan kəsildi.
Hanı ağ atlı oğlan, səbrim kəsik-kəsikdi,
Möhlət ver bizə, Allah, bu torpağı almağa
Bir az möhlət ver, Allah, dünyanı tanımağa.

Yuxu gördüm çiçəkli, Qorqud Dədəmiz
yozsun,
Qisas qiyamətdəsə, Tanrı tərsinə yozsun.
Qarabağın matəmi, başı bəlalı yurdun,
Qisas yolu göstər sən, bu dərdi ovutmağa,
Bir az möhlət ver Allah, dünyanı tanımağa.

☞ Sona Vəliyeva ☞

Bəxt xudadan yatıbsa, ahım fələk oyatmaz,
Səhv dönə-dönə olsa Allah amana yozmaz.
Yadlaşıb unutmuşuq, qarı düşmən dost olmaz.
Bir az idrak ver Allah, insanı tanımağa,
Bir az möhlət ver Allah, dünyanı tanımağa.

2002-ci il noyabr

ƏSHABİ-KƏHF DASTANI

(Ya rəsulum, xatırla ki, o zaman gənclər mağaraya sığınib «Ey rəbbimiz! Bizə öz dərgahından mərhəmət bəxş et və işimizə fərəc ver (bizi kafirlərin bəlasından, düşmənlərin təhlükəsindən qoru, bizə ruzi verib doğru yola yönəlt» demişlər. Biz onları mağarada illərlə (üç yüz doqquz il) yuxuya verdik. Qurani-Kərim-Əl-Kəhf (Mağara) surəsi -10-11-ci ayələr)

Daş tarixə, daş dastana üz
tutmuşam,
Sehrlənib yerimdəcə daş
olmuşam.
Salam, ay daş adamlar,
min illərdi necəsiz?

Bu daş duruş, lal sükut
Sizi bezdirməyib ki?
Zülmədən ədalətə gedən
yollar uzaqmı?
Kölə kimi yaşamaq,
Ya daş olmaq asanmı?
Ey daş şəhər, daş adamlar,
Sükut əlifbasıyla daş
tarix yaradanlar.
Elə sükut dilində deyin,
anlaram sizi.
Tanrıya üz tutanda
daş olmaq diləyiylə
peşman olmadınız ki?
Bir eldən, bir obadan
Bir evdən, bir gözəldən
baş götürüb gedəndə
Yolun kəsən oldumu?
Ölüm haqdan əmrədi,
İtik yaman pis olar.
Oğlu itən ananın,
Əri gedən gəlinin,

O nişanlı gözəlin
taleləri nə olar.
Düşündünüzümü bir kərə?
Daş ürəyin bir yana
insan gözün doldumu?
Yer-göy qınayar sizi,
El ağlar acı-acı
Zülm başdan aşanda
Daş olmaqımı əlacı?
Çoban yanında iti
tarixin daş sultanı
min illərdi bitməyir
ədalətin divanı.
Daş adamın göz yaşı,
Bir damla niyyət yeri.
İmam yeridir, bu gün
İman yeri, haqq yeri,
Tanrıya yaxın yeri.
Üz tutmuşam bura mən
Ürəyimdə min dilək,

Bir diləyə gəlmişəm.
Daş sehrin içində mən
Ümid tək göyərmişəm.
Bir dəli sevgidir
torpaq həsrətim.
Səbrin ağuşunda
itib-batırsa,
Dərd dözülməz, çəkilməz,
Ömür yaman qısasa,
Ədalətin zəfərə gedən
yolu yoxdursa,
Ya da elə bu, qisas
qiyamətə qalırsa,
Ey daş pirim, daş ərən
Mənim də dərdimə bir
çarə göndər.
Ya mənim muradımı ver,
Ya məni daşa döndər.

2004-cü il, Naxçıvan, avqust

ŞAHIM, ŞEYXİM, SAVALANIM

*(Yarı yuxu, yarı gerçək Savalanın
ətəyində üzü qibləyə dayanıb, Şah
İsmayılın sufi müridlərinin “Şah-
şahdı” iştiratli kəlməsini
təkrarlayırdım)*

“Şah-şahdır” – ulu Savalan,
Şaha diləyə gəlmişəm.
Min sirri bir sözə sığan,
Haqqı bilməyə gəlmişəm.

Aradım, məkan harada?
Yol bəlli, ərkan harada?
Qapısız bir dağa vardım
Səs gəlgi haqqı-Xudadan:

“Şah-şahdır” – ulu Savalan,
Dərdin də şahı bizimki!..

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

Şah babamın göz giləsin -
Yurd yerini itirmişik.

Şaha, Şeyxə, Savalana –
Gəldim ki, deyəm, zamandır.
Oyat göy atlı igidi,
Qılınclar qında paslandı

İçim də, çölüm də qəm tarixidir,
Dərbənd bağlı çapım, Təbriz lal
anam.

Şuşa baş örtüyüm, sürüşüb düşüb,
Şahın hüzurunda necə dayanım?

Bu tale günahı, tale səhvimi,
Gəldim ululardan soram nədəndi?
Uşaqkən dünyanı mat qoyan şahın
Yurdu param-parça, pərən-pərəndi?

Ha yığilsın yad məclislər,
Bitməz yurdun dərdi-səri
Nə bilsin çadır yerinə,
Salınır qaçqın şəhəri.

Şahım, Şeyxim, Savalanım,
Sizdən bir umud dilədim.
Dualarım yurdum üçün!..
Mən dərdimi zikr elədim.

“ARAZBARI”

Araz boyu bu nə köçdü?
Məndən, səndən, ondan keçdi.
Göz yaşını güllər biçdi,
Yarı bülbül, yarı xarı –
“Arazbarı”.

Tarixlərin səsi, ünü
Çay da haqsızlıq sürgünü
Tanrı tikər körpüsünü
Yarı dərd-qəm, yarı barı –
“Arazbarı”.

Yollar düyün düşdü çəndə,
Özüm yetim öz içimdə
Nə ağacdı bu biçimdə
Meyvəsi ayrılıq dadır –
“Arazbarı”.

Həm varındım, həm yoxundum,

Naxış-naxış hey toxundum,
Yazılmamışdan oxundum
Param-parça, yarı-yarı –
“Arazbarı”.

Göyçə, Şuşa, Təbriz dərdi
Köhnəldikcə təzələndi.
Sönüb külümdən közərdim,
Odum boyumdan yuxarı –
“Arazbarı”.

Ara azsa, bu da kədər,
Yol bir addım, yol nə qədər?
Bu nə tale, bu nə qədər?
Harda qaldı bəhrə-barım –
“Arazbarı”.

Yazılıram sətir-sətir,
Göy Tanrının, yer kimindir?
Məni başına döndərin
Araz adlı dərqli yarın –
“Arazbarı”.

Yeddi səsdən, yeddi rəngdən
Hönkürdüm içimdə bərkdən,
Görünməyən göy dirəkdən
Qurulan hasarım, barım –
“Arazbarı”.

“Şeyx Səfi” indi toxundu,
Yer oxundu, göy oxundu,
Qınından çıxan oxuydu –
Tuşlandı sinəmə sarı
“Arazbarı”.

Ahım yandıracaq daşı,
Daşa dönən yar-yoldaşı,
Mən fələyin qarğanmışı
Dərdim bütöv, torpaq yarı –
“Arazbarı”.

Evim, ocağım Təbrizdi
Düyünü, yası mənsizdi,

“Qaragilə” kimsəsizdi,
Dərd çəkir ellərə sarı –
“Arazbarı”.

Dolu başlar, bulud çağlar,
Göylər yerlə ülfət bağlar.
Araz üstə kimdir ağlar?
Yarı insan, yarı pəri –
“Arazbarı”.

Daş-divarsız bəndim zülüm,
Boynumda kəməndim zülüm
Sümüyə dirəndi zülüm
Səndə hər sirtin açarı –
“Arazbarı”.

AĞLAMA, ŞƏHİD BALASI

*(Bir şəhidin yeganə övladı atasının
məzarı üstə hönkürtüsü ilə üsyan
edirdi)*

Ağlama, içim göynədi,
Çəkə bilmərəm bu yası.
Tanrı da taxtında təkdi,
Ağlama, şəhid balası.

Ağlama, torpaq sərindi,
Ovudar, kiridər dərdi.
Torpaq qurban diləmişdi,
Tanrı sevdiyini göndərdi.

Ata başımıza tacsə,
Vətən tacdan da ucadı.
Atan qoruyan torpaqdan
Çinar kimi sən ucaldın.

Ağlama, sən tək deyilsən,
Bu dərdi ellər çəkəcək.
Torpaq bir şəhid qanından,
Min-min oğul göyərdəcək.

Anamızsa qara torpaq,
Müqəddəs örpəyi bayraq.
Bu torpağı, bu bayrağı
Şəhid qanı qoruyacaq.

Ağlama, çinar balası,
Yaran dərinə, dərinə.
Bu da bir haqq ucalığı,
Tanrım sənə göndəribdir.

ÖNCƏ CAN SAĞLIĞI DEYƏN KƏSLƏRƏ

*(Vətən, səni nə anamız kimi sevə
bildik, nə də balamız kimi qorumağı
bacardıq. İnsanlar bir-birinə can
sağlığı arzulayınca əsir torpaqların
iniltisi aydınca eşidilirdi)*

Yüz ümid becərsən birisi bitməz,
Qəlbi soyuyanı Günəş isitməz.
Yüz dəfə diləsin Tanrı eşitməz
Sözünü, milləti əsir adamın.

Yuxusu, dinliyi çəkilər ərşə,
Günü-güzəranı qəmə bükülü.
Ürəyi torpaqdı, əsir düşübsə
Bədəni ürəksiz ömrün yüküdür.

İçimiz boşaldı torpaqdan öncə,

Sonra can göründü Vətən yerinə.
Öncə can sağlığı deyən kəslərin
Torpağı bölündü bədən yerinə.

Biz dərd böyütdükcə sərhəd kiçilir,
Söylənən diləklər qubar, qəm dolu.
Ödəmə bilməyən Vətən haqqına
İçimdə hər gecə məhşər qurulur.

Sağlığın, varlığın dəyər ölçüsü
Vətən sərhədidir, Vətən bayrağı.
Uğrunda ölməyi bacarmadıqca
Torpaq unudacaq Vətən olmağı.

Bu torpaq yaralı anadır, Allah...
Bölünən, kəsilən başı, qolumu?
Zarıyan, sızlayan ana yanında
Övladlar görəsən xoşbəxt olurmu?

Torpaq itirən bədən yerinə,
Yüz can qorusa da hədərdir, hədər.

☞ *Dünya tanrı biçimdədir* ☞

Bölündük, ölmədik, Vətən yerinə,
Yaşasaq nə dəyər, ölsək nə kədər?

YOLLAR

*(Naxçıvana yeganə nəqliyyat
təyyarədir)*

Bənövşə ətirli, Araz nisgilli,
Yollarım sərhədsiz dünyamla birdi.
Ulduzlar yoluma çıraq tutanım,
Yerlər ayağıma çiçək səpirdi.

İndi səbrim kimi itərəm yolda,
Xəyal qanadına götürər məni.
Salam, anamsız ev, gec gəlib çıxdım,
Mən yolu qınaram, bu yerlər məni.

Min qınaq bir borcu ödəyə bilməz,
Ölənə, itənə çatmaq da çətin.
Yolu tək ümidi qeyb olanlara
Mənim qollarımı körpü eləyin.

Atamdır, anamdır qırılan yollar,
İncik naləsindən sızlayır ürək.

Gedib ovutmağa üzümüz hanı,
Könlünü almağa kimi göndərək?

Yol əsir, yol küskün, neyləyək, Allah,
Leylasız Məcnundur insansız yollar.
Karvanı kəsilib, qatarı gedib,
Damar tək qoruyur bu cansız yollar.

SƏRÇƏLƏRİN YURD SEVGİSİ

Narbənd ağacının
kölgəsi mənim,
üstü sərçələrin.
Yuva qururlar budaqlarda
səslə-küylə.
Bu ata sərçə tərs,
ana sərçəninki bəhsə-bəhs.
Cik-cik;
o yan alçaq,
bu yan dik
belə olmaz,
sök təzədən tik.
Elədə üzü quzeyə düşəcək,
belədə körpələr üşüyəcək.
Bu yandan külək əsəcək,
qapını belə döndərək.
Yox onda evin içi görünəcək-
qadın sərçə deyindir;
Bu yay evi, qaranquş yuvası
deyil-

payızın yağışını,
qışın qarını düşündünmü?-
deyir.
Yığışirlar sərçə qohumlar,
əqrabalar.
bu sərçələr yuvacanlı,
Bu sərçələr ailəcanlı,
ağbirçəkli, ağsaqqallı.
Qulaq asmırlar nə deyir,
O sərçə dəliqanlı.
Min ölçüb bir biçirlər.
Təməli sevgidən, duadan
Divarı pəlçiqdan, samandan,
Çimdik- çimdik,
dimdik- dimdik,
min əzabla yuva qururlar.

Sərçələr yuva qururlar,
Sərçələr yuva qoruyurlar.
Bəzən bir sərçə yuvası

önündə
ölüm-dirim
savaşı gedir.
Cik-cik,
Bizimdir, biz tikmişik.
Cik-cik ölərək, vermərik.
Yurd davası,
ocaq davası,
ədalət, zəfər duası
cik-ciklərdən ucalır.
Balaca quş, torpaq
davası aparır.
Məğlub olsa, ağac Vətəni
düşməyə qalır.
Bir yandan yağış, daşqın,
bir yandan zəlzələ,
bir yandan vulkan
başlayır.
Cik-cik, öz dərdimiz
azmış kimi,
bu da üstəlik.
Günah da, əməl də bizim

Tanrım, biz də deyəsən,
İnsanlara bənzədik,
Quşlar insana bənzəmək istəmir.
insan quş tək vəfali
deyil,
tanrılı deyil.
(Quş ən azı su içəndə tanrıya
baxır).
Quşlar göz görə-görə
yuva üstə, budaq üstə
davaya çıxır.
Biz adam olsaq da
quşlar kimi bacarmadıq.
Sərçələr qədər birgə
yuva qurmağa,
birgə yuva qorumağa
varmadıq.
Tanrım, ucadan
uca Tanrım!
Biz yurd üstə savaşıb

Yurd üçün ölməməyin
Sevib, qoruya bilməməyin
cəzasını çəkirik.
Bizimki bizdən keçib.
Hərə öz əməliylə,
öz zavalıyla...
Sən bu dağılmaqda
olan dünyanı,
yuva quran, bala qoyan,
qorumağı bacaran,
əzabkeş, yurdkeş
sərçələrin yurd
sevgisinə bağışla,
çör-çöp sevgisinə
bağışla.

AY QAPI BAĞLAYAN

(Taleyi bağlı qapı arxasında həll edilən millətlərə)

Bu yandan açarı mənəm,
O yandan kimdir bağlayan?
Tanrı əliylə açıram,
Dayan, ay qapı bağlayan.

Kimi bir salama yozar,
Kimi taleyinə yazar.
Bu nə dərdi, bu nə azar,
Bəsdir, ay qapı bağlayan.

Kimisi bir hayla açdı,
Kimisi duayla açdı,
Kimi də ah-vayla açdı,
Kimsən, ay qapı bağlayan?

Bu qapının cırıltısı
Min ilin qəlb sızılıtsı...
Dərbənd, ya Gəncə ağrısı
Gəl açaq, qapı bağlayan.

Bu qapı gözüm qapağı,
İçi Vətənin torpağı.
Ürəyim yağı tapdağı,
Sən də bax, qapı bağlayan.

Keçmədim qapı varsa da,
Dərdi düşmən çarasında.
Torpaq, qapı arasında
Can verir, qapı bağlayan.

Aç, keçək, görüm yol hanı?
Ovut qəmdən oynayanı.
Gözümdə qapı dabanı
Öldüm, ay qapı bağlayan.

O ağ şallı kimdi, gəldi?
Duası haqqa yüksəldi.

Yağışdan açar ələndi –
Götür aç, qapı bağlayan.

29 MAY DÜŞÜNCƏLƏRİM

Mindir, milyondur yaşım?
Hesaba düzmüşük indi.
Çağurdım, sanadım, ay Sona,
Gördüm köküm çox dərindi.

Ruhumda qışın sazağı,
Sanki boranda, qardayam.
Doğmaların arasında
Ancaq bilmirəm hardayam

Niyə gəldim, hardan gəldim?
Tanrı məndə, mən ondayam.
Mən tələskən, yollar uzun,
Əvvəldəyəm, ya sondayam?

Ayı, günü saya-saya
Ümid bildim hər yaşımı
İtən torpaq həsrətiylə
Harayladım qardaşımı.

Yurd həsrəti – yanıq yeri,

Yaşamışam yana-yana
Bu da Tanrı sınağıdır,
Qismət olmur hər insana!

İndi haqqa növbə mənim,
Min-min arzumu ələdim.
Həsərət qalan dağ başına
Üçrəngli bayraq dilədim.

SƏTTAR ÜÇÜN

*Ləçək-ləçək, pöhrə-pöhrə çinarım,
Ana oğul, Vətən əsgər böyüdü
Torpaq qorunursa, Vətən olacaq,
Bu, min ilin Dədə Qorqud öyüdüdür*

Müəllif

Sən ağzımın dadısanmış,
Gözümdə nur, süfrəmdə şam.
Səndən başqa bir kimsəyə
Bu sevgini qiyməmişəm.

Kimlər gəlsin, kimlər yozsun
Bala sirrin, bal sevincin.
Balam badammış, Allah,
Balası badam içi.

Vətən Səttar qalasıdı,
Adın tarixin yaddaşı.
Bu gün körpəm, noğulumsan,
Sabah ölkə vətəndaşım.

Hər oğul düşmən çəpəri,
Sıralansın sağım-solum.
Hər oğul Vətən qalası,
Hər oğula qurban olum!

Bir ev Tanrı duasında,
Burda bir əsgər böyüyür.
Qucar güneydən-quzeyə,
Vətən sərhədi böyüyür.

“ŞUŞANIN DAĞLARI”N OYNAYAN OĞLAN

(“Əvvəl axır” romanının müəllifi
Mahirə xanıma)

“Şuşanın dağları başı dumanlı”,
İçindən sınımış bir cavan oynayır.
Sındıra-sındıra,
Gözləri dumanlı,
Başı havalı,
Əlləri havada, ayağı yerdə.

“Şuşanın dağları” qanını
coşdurur,
Toz dumana qarışır,
Elə bil oynaya-oynaya Şuşaya
yaxınlaşır.
Sümüklərim ovulur,
Ovum-ovum.
Sahibsiz dağlar iti neştər kimi,

İçimi doğrayır
Tikə-tikə, buğum- buğum.

Qayalar nizəyə dönür, gözlərimi oyur,
Bir ağac koğuşu oyulan kimi.
Key-key dayanmışam,
Deyəsən, mən ağrı hissimi də
yadırğamışam.
Yüz-yüz oynayanı görmür gözlərim,
Dağlar üstümə uçur,
Dağlar üstümə gəlir.

Altında yüzlərlə mənim kimisi
inildəyir,
Minlərlə inilti üstündə,
“Şuşanın dağları” dillənir.
Dağ-daş yeri yir,
Ölülər dirilir, itkinlər geri dönür.
Aman Allah!
Bu oğlan oynaya-oynaya

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

Şuşaya qayıdış muştuluğu gətirir elə
bil.

Əlləri havada

qışqırır, qıy çəkir:

Salam, Şuşa,

Biz qayıtdıq, gələ bilərikmi?

ATA EVİM

Bir yüyənsiz köhləndi xatirələrim,
Ata evim.

Hər gecə yuxuma gələrsən,
Ruhuma dinclik gətirərsən,
Üstü dolu gilasıyla, tutuyla
Gözümə, könlümə toxluq əkərsən.
Ürəyimə genişlik gətirərsən.

Dağlarını köksümə sıxıb,
Bulaqlarını gözümə yığıb,
Böyüklük, aydınlıq gətirmək
İstəyirəm şəhərdəkilərə.

Paylı, boğçalı evim.
Gözüm zilləndi bir nöqtəyə,
Kirpiyimdən asıldı dəcəl
uşaqlığım.

Qızıma bənzər, pırtlaşıq saçlı
qız mənəm deyəsən.
İlişib qalmışam tut budağında,

Gözüm bulaq kimi dolub.
Yıxılmağamı bəndəm, ya sözü
Bəndəm.
İçimdə qərib duyğular,
Quş qanadında uçuram
Sənə doğru,
Ata yurdum.
Doyunca qalacağam deyə,
Gəlirəm, qala bilmirəm.
Səsləyir arxadan öz evim,
ocağım.
Kimsə qohumlardan sataşır mənə,
Kimi də məni qınar:
«Çıxan qız çığdan baxar»
Zarafat önündə gülmərəm,
Dolan gözlərim içimə boşalar.
Siz Allah qınamayın məni,
Doğmalar,
Özüm də bilmirəm nəyin
Möhtacıyam.
Mən bu yollardan nigaran,
Yol ayrıcında bitən,

Tənha gilas
Ağacıyam!

KİMSƏ YOXDUR AĞI DESİN BU KƏNDƏ

(Dedilər kəndlər boşalır)

Ana köçüb, bacı köçüb bu
kənddən,
Şərbət köçüb, acı köçüb bu
kənddən.

Oğulların tacı köçüb bu
kənddən,
Kimsə yoxdur ağı desin bu
kəndə.

Sükut burda büsat qurur, toy
qurur,
Qapısını yağış döyür, qar vurur.
Ruzisini qara yellər sovurur,
Kimsə yoxdur ağı desin bu
kəndə.

Kimsəsiz gözəldir, yoxdur
baxanı,
Sökülüb barısı, uçub eyvanı!...
Köçüb əzizləri, gedib yaxını,
Kimsə yoxdur ağı desin bu
kəndə.

Bu kəndsiz nəçiyik, kim idik,
kimik,
Dərd üstündə qəm naxışı-
yetimlik.
Ruzisini qurda-quşa yedirdik.
Kimsə yoxdur ağı desin bu
kəndə.

Yönüm düşməmişdi gör haçan
idi,
Canımın, ruhumun dərmanı idi.
Anam sağ olsaydı iş asan idi,

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

Kimsə yoxdur ağı desin bu
kəndə.

Əl saxlayın, ay köçənlər, ay
adam,

Ay yad yerlə sultan adam, xan
adam.

Ay öləndə qiblə bilib üz tutan
(Balam deyib qucağında
ovudan,)

Kimsə yoxdur ağı desin bu
kəndə.

ŞÜKÜR Kİ, ÖLMƏMİŞƏM

*(«Ruh» filminə baxdım, içimdən qərib
bir duyğu keçdi. İnsan unudulanda
ölür...)*

Bir gün getsəm bu dünyadan
Elə bilməyin ölmüşəm.
Elə bilin nədənsə, kimdənsə
Küsüb getmişəm.
Bir mehriban baxışa, şirin sözə
bəndəm,
Bəlkə geri dönəm.
«Bəlkə»lər yol ola, dönəm kaş.
Dönəm bir ay işığına
boylanam yer üzünə,
Görəm, necədi mənsiz dünya.
Boylanam mənsiz qalan
həyətimə, eyvanıma.
Darıxan evim üçün, balam

üçün, sevgim üçün.
Dönəm xallı kəpənəyə,
Ya da bir ağ göyərçinə.
Qonam evimin pəncərəsinə,
Baxa biləm kaş balamın
solmayan çöhrəsinə.
Hanı məndə o bəxt görəm
Mənsizliyin göz yaşında
boğulur illərlə
Soyuq bildiyim.
Çiçək aç bu günümdə
Bir ömürlük həsrətim.
Dönəm bəxtəvər gözələ,
Əvvəlki tək lap şükürlü
adam olam.
Əl yerinə ilahiyə qanad
açam.
Şükür Allah, ölməmişəm,
Elə-belə bu dünyadan getmişəm.
Siz də ağlamayın bu gedişimə,
doğmalar.
Mən görünməz dünyada qərib

səyyaham,
nə vaxtsa qayıdacağam.
Mənim nigarançılığımı
başqa dünya
götürməz.
Yetimliyə sığınmayan sevgim
üçün qayıdacağam.
Balamın yanağına rəng,
Gözünə işıq kimi qayıdacağam.
Şükür sənə, ilahi, ölməmişəm,
Elə-belə bu dünyadan getmişəm.

2001-ci il

ŞİRİN ÇİÇƏK

(Qızım Səfiyəyə)

Ömrümə gəlişi bahar vaxtıdır,
Çiçəklər içində öz çiçəyimdir.
Taleyə yazılan tanrı baxtıdır,
Lalə çiçəyimdir, qız çiçəyimdir.

Bu da bir qismətdir, bal dadındadır,
İliq arzuları içində min-min.
Balalar onsuz da bal dadındadır,
Çiçək şirinliyin mən indi gördüm.

Ay ürkək baxışlı körpə çiçəyim,
Sən hansı nağıldan çıxıb gəlmisən?
Sən mənim ömrümə gələnə qədər.
Necə yaşamışam, hardan biləsən?

Dünyanın sərvəti, varı, dövləti,
Bu çiçək balanın telinə dəyməz.
Dünya gözlərində gülüşdü hələ,

Qayğılar hələ ki, eyninə gəlməz.

Ay şirin çiçəyim, ay qız çiçəyim,
Gəlişin evimə gətirib bahar.
Hər ağac bir çiçək bitirməyibsə,
Dünya məhvərindən qopar, dağılar...

ADİ QAYĞILARDAN BEZMIŞƏM DAHA

(Ömür-gün yoldaşıma)

Adi qayğılardan bezmişəm daha,
Gəl günün özündən gün
oğurlayaq.
Aşağ yaş həddini, ömür həddini,
Bircə gün bir başqa ömür
yaşayaq.

Yağışa, küləyə, qara qoşulaq,

Çıxaq adiliyin çərçivəsindən.
Bir ömrün, bir evin qayğı
selindən,
Qohum kūsüsündən, dost
gileyindən,
Köç edən quşlara qoşulaq gedək.

Bir girdə dünyanın çevrəsin
aşağ,
Yuxu tək, nağıl tək sirrə
bələnək.
Unudaq bəndəlik qayğılarını,
Bircə an ağaca, çiçəyə dönək.

Görək, hansı ömür daha
gözəldir,
Görək hansı ömür daha
bəxtəvər.
Ağac da, çiçək də dərd çəksə,
onda
Ağac ol, insan ol, nə fərq
eləyər?

Div canı saxlanan şüşədir
ruhum,
Qorumaq sənə də, mənə də əzab.
Qeybətdə, qayğıda itib batarıq,
Bir ömrün adilik səddin
aşmasaq.

Narahat ömrümə sığmayan ruha,
Qərrib yolçu kimi məkan
gəzirəm.
Mənə qoşulmağın bəlkə
gərəksiz,
Möcüzə axtaran səyyaham
vallah,
Özümə qoşmağa insan gəzirəm.

∞ Sona Vəliyeva ∞

PƏNCƏRƏ İŞIĞI, QADIN BAXIŞI

Pəncərə işığı, qadın baxışı,
Yollardan yığılmaz, nigaran
qalar.
Hardasa bir kişi yol gələr evə,
Hardasa bir qadın qəlbi intizar.

Ürəyin işığı yollara mayak,
Gözün mükafatı tez gəliş olar.
Sədaqət, məhəbbət ən böyük
sərvət,
Ehtiyac ən kiçik umacaq olar.

Hələ yozulmayan çox sirlər
yaşar,

Bu qədər doğmalığ özü də
sirdir.

Qız ikən dünyaya sığmayan
gözəl,
Qadınkən evinin pərvanəsidir.

Pəncərə işığı, qadın baxışı,
Hardasa bir kişi qazanc
dalınca.

Bəzən də xəyanət ocaq
söndürür,
Bir qadın ağlayır yol ayrıcında.

Gözləri yollarda, qulağı səsdə,
Əzizlər sevgisin körpəsi kimi.
Min suçun üstündən bircə an
keçib,
Udar sirlərini öz səsi kimi.

Qadınlar, qoruyun kişiləri siz,
Bir evə dirəkdi, işıqdı onlar.

Kişilər, ucaldın sevginizi siz,
Sonuncu qadınla dünya
qurtarar.

BU YAĞIŞ MƏNƏ BƏNZƏYİR

Bu leysan yağışı
Mənə bənzəyir.
Hönkürübsə kiritmək çətin.
Yağ, başına dönüm,
Yu bu şəhərin hisiyə birgə
İçimizdəki laqeydliyi, kini
Anası ölsün bu torpağın.
Nə dərdi yoxdur ki,
bu dərdləri də
çəkməsin?
Çəkəcək qəlbinə, canına
yuduqlarını,
Yığacaq dərdlərini, qubarını
qoynuna bu şəhərin.
Kiridəcək, çürüdəcək

için-için
Çarəsiz dərdlərini tənha
çəkən anama,
mən də dərdlərimi deyib,
ürəyimi boşaltdığım kimi.

SƏNİ SEVDİM, ALLAHIM

Dünya başdan-başa
Sevgi, gözəllik,
Bizsə gözəlliklər divanəsiyik.
Kimimiz naxış-naxış

təbiəti, dağları,
kimimiz kədərli payızı,
kimimiz də pənbə-pənbə
çiçəkli baharı sevdik.
Kimimiz bir ağacın
çiçəyin aşiqi,
Kimimiz ilahi bir səsin,
Möcüzəli sözün divanəsi.
Dünya gözəlliklər sərgisi.
Mənim eşqim, mənim
sevdam daha böyük
daha gözəl.
Mən bütün gözəlliklərin
Yaradanı,
Sultanı,
Səni sevdim, Allahım.

BOĞAZ BOYU GEDƏN GƏMİ

Boğaz boyu gedən gəmi,
Yolun bilinməz, bilinməz.
Arxanca bir gözəl ağlar,
Göz yaşını kimsə silməz.

İçində dərd qöncə-qöncə,
Qisməti Tanrıdan bunca.
Hey baxar dəniz boyunca,
Nələr çəkər kimsə bilməz.

Gəmi qardaş, qarşı liman,
Getmək çətin, qalmaq asan.
Mən də balamdan nigaran,

∞ Sona Vəliyeva ∞

Qərib eldə qəlb dincəlməz.

Dəniz eşqi su dastanı,
Gözümdə açaram danı,
Mən bir dərqli yol adamı,
Yolum görünməz-görünməz.

2004-cü il yanvar, İstanbul

BİR HAVASIZ HAVA ÇALIN

(Mahirə xanıma...)

*(Bir məclisdə hərə bir hava çaldırıb
oynayırdı, mənim də içimdən bu
keçdi!)*

Bir havasız hava çalın,
Durub oynayım, oynayım.
Başımdakı havam yetər,
Süzüm, oynayım, oynayım.

Qəm çiçəklik, mən dəryazam,
Bütövlüyə tamarzıyam.
Ey bəxt verən, qismət yazan,
Zülüm, oynayım, oynayım.

İndi bizə bu yaraşır,
Gözü nəmli başı daşlı,
Qəm kədərlə qarşı-qarşı,
Süzüm, oynayım, oynayım.

Kimin havası çalındı,
Kimin havası alındı,
Torpaq getdi, el talandı,
Dözüm, oynayım, oynayım.

Əlimi başına qoyum,
Haran ağrımır, ay Vətən?
(Üz döndər biz təpərsizdən.)
Bir qarış yer verirmisən,
Ölüm, oynayım, oynayım.
Aşiq gəlsin, ozan qalsın,
Dərd içindən yol aransın.
Yaramın qönçə qaysağın,
Üzüm, oynayım, oynayım.

«Köçəri» çal, köçən mənəm,
Yurd yerindən pərən-pərən.
Çal, gora gedən qız mənəm,
Özüm oynayım, oynayım.

Bakı 2003

FAĞIR OĞLAN

*(Fağır oğlanların dilin bilən yox,
Üz tutub buludla, çayla danışır.)*

Faiq.

*(Tələbə yoldaşımız Faiqin əziz
xatirəsinə)*

Dilini bilmədik,
Dərdini bölmədik,
fağır oğlan.
Sonra ayrılığın sətir-sətir
Misra-misra satdı
sənin nə çəkdiyini.
Çəşid-çəşid dərd torbası
Topa-topa ağ buludların
sirdaşı,
tənha ağacların dostu,
Qəmli bənövşənin qardaşı
fağır oğlan.

Anana qıymadığın, bacından
gizlətdiyin,
Atandan həya etdiyən,
Dostlarından dandığın
qəmli sevgi hekayətini
dinlədimi sonda
balaca qardaşın məzar daşı,
fağır oğlan.
Üzündə mələk həyası,
Dilində Tanrı duası
qəlbində sevgi yarası,
Yaşamaqdan bezib
ölümə üz tutan,
Ayrılığa yol olan, yolçu olan
fağır oğlan.
Torpaq məlhəmdi, sərindi
yaman.
Məzar laylalı beşiyin,
Torpaq ana qucağın,
Söylə, dincəldimi ələcsiz
yaran,
fağır oğlan?

☞ *Dünya tanrı biçimdədir* ☞

2006-cı il, dekabr

EHTİYAC

*(Anam yuxuda atamdan muğayət
olmağımızı tapşırırdı...)*

Ayıldım yuxudan içim göynədi,
Bu neçə əlaqə, duyğudur, sirdir,
(Anam çox nigaran öz
yarısından)
Ağrısın, acısın tənha yaşayan,
Bir kişi uşaq tək burda yetimdir.
Dünyalar arası sərhəd sınırmış,
Qayğının, sevginin ucalığında,
Balanın qayğısı baldır ataya,
(Diqqətdə qayğıda qəlbi
ovunmaz,)
Yanında həyanı qadın yoxdursa.

İsmaric mələyim, yuxu
mələyim,
Yolumuz ruhumuz üstə dayanar.
Tənhalıq duası oxuyanların,

Halından Tanrı da qalar intizar.

Beləcə, göylərdən, yerdən aralı,
Tanrıdan ruhuma qapılar açıq.
Payıza bənzəyən ömrümə ana,
Günəş ol, yuxuda yollarıma çıx.

Açılsın yollarım ürəyim kimi,
Görüm kim kimiydi, görüm nə
nəydi.
Bir çiçək sevəndə ləçək balasın,
Bir quş oxşayanda körpə
pərvazın,
Kimsə unudanda mələk anasın,
Məni bir anaya ehtiyac əydi.

Bir tənha ağacam o gündən,
Allah,
Qovruldu, alışdım, kimsə
duymadı.

Ana yanındaşa adi anadır,
Əlindən gedibsə hər cür ehtiyac,
Torpaqdır, günəşdir, sudur,
havadır.

Oğulsan, döz görüm bu
ehtiyaca,
Dözülməz, satılmaz, çəkilməz
bu dərd.
Yanımda bir kimsə ana çağırşa,
Burnumun ucunda bir kənd
göynəyər.

2004-cü il, Bakı

YARPAQ-YARPAQ

İçimdə göy üzü tutulub,
Boğuluram yarpaq-yarpaq.
Ağacam yerdən göyədək,
Doğuluram yarpaq-yarpaq.

Dərdim yurd yerinin dərdi,
Hansı günaha görədi,
Nə səpmişdim, nə göyərdi
Yığılıram yarpaq-yarpaq.

Bəxt yiyəsi, qəlb yiyəsi,
Bu eşq Tanrının töhfəsi,
İçimdə torpaq naləsi,
Sovruluram yarpaq-yarpaq.

Oba köçmüş, ocaq diri,
İçim xal-xal yanıq yeri,
Ölən Tanrı bəxtəvəri,
Doğranıram yarpaq-yarpaq.

Bu cənnət, bu da cəhənnəm,
O əzrayıl, bu da ki mən.
Qələmimnən, qələmiynən
Yazılıram yarpaq-yarpaq.

Yol hanı çıxıb getməyə?
Qaçıb ölümü ötməyə,
Külümdə od böyütməyə
Bağlanıram yarpaq-yarpaq.

Can dediyim qorxum imiş,
Uçub gedən ruhum imiş,
Ölüm solğun yuxum imiş,
Oyanıram yarpaq-yarpaq.

☞ *Dünya tanrı biçimdədir* ☞

QAPINA GƏLDİM, İLAHİ!

Günahımla, suçumla,
Savabımla, borcumla,
Ürək adlı boxçamla,
Qapına gəldim, İlahi!

Bir ömür də gül əkdim,
Sevinc verib, qəm çəkdim,
Yerdən öncə mələkdim,
Aldandım gəldim, İlahi!

Ömrüm özüm biçimdə,
Sevgim, duam içimdə,
Yol başladım içimdən
Qapına gəldim, İlahi!

Sonum əvvələ bəlli,
Üç ağıllım, beş dəlim...

Nə əkmişdim, nə dərim?
Əli boş gəldim, İlahi!

Kimə qaldı yurd yeri,
Əlim çatmır, əl verin...
Ürəyi qəm-nisgilli,
Qapına gəldim, İlahi!

Yolum tikanla bələndi,
Naxışlandı, ilmələndi,
İçimdə dərd qıfılbandı
Qapına gəldim, İlahi!

Çoxum, azım sənə bəlli,
Duam, yazım sənə bəlli,
Etirazım sənə bəlli,
Qapına gəldim, İlahi!

Bir yol açılar gəlləm,
Bir gün seçilər gəlləm,

∞ *Sona Vəliyeva* ∞

Bir gün öncədən biləm
Deyəm ki gəldim İlahi!

ƏHVAL

Göymü dərin, yermi dərin,
Yeddi qatda yeddi Dərin.
Açsam qəlbimdəkiləri,
Duyanı tapıarmı?

Bu payızdı, bu da ki, qış
Günlər gözümə dayanmış.
İtən yurd yerin tapmamış
Gözlərim qapanarmı?

Göz dəydi doğru sözümə,
Qorxular çıxdı izimə
Güzgülər durdu üzümə
Baxanlar tanıyarmı?

Cıgırlar var yoldan öncə,
Başlanğıcı sondan öncə,
Tanrıdan deyilməyincə
Bircə söz yaranarmı?

SALAM, ATA!

Salam, ata, mənəm, gəlmişəm,
Sən demişkən, sənin şəhərli balan...
Amma elə deyil, vallah,
Mən şəhərli olammadım.

Tələbə oldum,
Cox şeylər oxudum, bildim...
Amma misalımı
Oxuduqlarımdan deyil,
Nənəmdən, babamdan cəkdim.
Köməyimə gəldi
Evdə də, işdə də
Səndən, anamdan,
Hüseyn əminin lətifələrindən,
Fatma xalanın məsləhətlərindən
öyrəndiklərim.
Mən şəhərli olsaydım
Yuxularıma sahib çıxardım,

Yuxularımda sərgərdanam, ata,
Hər gecə yuxularımda
Kəndə - evimizə uçuram.
Elə bəxtəvər oluram ki,
Qucaqlayıram qoca tut ağacımızı,
Ağlayıram, gülürəm.
Atam, anam, bacım-qardaşım
deyirəm, tut ağacına.
Qonşular yığılır ətrafıma
Anamı səsləyirlər,
«gözün aydın, balan gəlib» deyirlər.
Sökülən köhnə evimiz
əl çəkmir məndən, yuxumda
Anam oturub səkidə,
əli qoynunda,
məni yola salır Bakıya.
Ağlayır, su atır dalımca «ya qismət
kim ölə, kim qala»...
Öyüd verir mənə...
İndi ki getdin, yaxşı oxu, bala...
Ata, elə o öyüdlə yaxşı oxudum,
qurtardım.

Şəhərdə iş də tapdım,
O qalan qaldım,
Şəhərdə yaşadım, amma
Şəhərli olamadım.

Dəli olur burda adam,
Umacaqların təmənnaların əlində
Mən də özün kimi,
Nə desələr tez inananam.
Hamını özümə doğma sananam.
Ata, gur qara saçlarmın,
Dağ havasına boyanan üzümün
rəngini
Deyən-gülən dəcəl qızının ilk rəsmini
Qəlbinə çəkdiyimdən
İndi qara-dinməz olmağımın
Bət-bənizi solmağımın
Fikrini cəkmə.
Yaşa dolduqca, qəribləşirəm, ata, bu
şəhərdə

Həm də
min əzabla qurduğum evimdə.
Özüm burdayam,
Həsrətim sənin yollara çəpər olan
kirpiklərinin ucunda
Ruhumsa yollar ayrıcında...
Atam mənim!

YAZMADIĞIM ŞEİR

Yazmadığım şeir, bağışla
məni.
Əkmədiyim çinar pöhrəmsən,
Mənim günahımdan
doğulmayan
körpəmsən,
açılmağa düyümlənən
qönçəmsən,
açmağa qoymadım.
İçimdən gələn haqq işığıydın
görmədim, duymadım,

qapını bağladım.
Bir az təpərə möhtacdın,
sənə qıymadım.
Havasız, işıqsız
boğuldun qaranlıqda,
məni bağışla.
Bir kişinin sayğısına,
bir cüt balamın
qayğısına,
evimin, gün-güzəranımın
ayağına yazdım səni,
yazmadığım şeir,
bağışla məni.
Yazılısaydın övlad dadıydın,
qəlb rahatlığıydın,
baş tacıydın.
Çox şeylərə qurban
verdim səni,
boğdum öz əlimlə
səni,
boğdum səni öz içimdə.
Hərdən günahımın

cəzasına çevrilirsən sən də
sevgisizlik davasına,
qayğısızlıq qayğısına,
ev darlığına,
dəli eləyən
baş ağrısına dönürsən,
içimi didirsən,
“dözmək yaxşısa,
döz görüm!” - deyirsən.
Əzabım, itən ağız dadım,
günahım, cəzam
mənim,
bağışla sən Allah,
yazmadığım şeirim.

QAPI ÜSTÜNDƏKİ AD

Nə müddətdi
Özü açmayan qapını
Övladları açır.
Hər gün gözlər ata adıyla
Görüşür, öpüşür
Hal-əhvallaşır.
Qıymadı, qoymadı qadını
Götürsünlər adını qapı
üstə...
Elə bildi
Adını çıxarsa ordan
O andaca evdən çıxacaq,
Yaddan çıxacaq.
Yoxluğunu hamı duyacaq,
Hər şey sona yetəcək,

Adını çıxarsa
Bu evin kişisi
Küsəcək,
Bir daha geri dönməyəcək.
Adını çıxarsa
Bu ev yiyəsiz,
Sahibsiz görünəcək.
Kiçiksiz ev
Arxasız, çiraqsız...
Kişisiz ev
Ürəksiz, dirəksiz...
Bəzən də
Bezər qadını həyatından,
Gərəksiz görünər.
Saxladı
Qapı üstə
Adını.
Qadını
Pəncərə önündə
Gözləri yol çəkəndə,

Kimsə döyəndə
Qapını,
«Kimin evidir?» -
Soruşanda
Qürurla söylədi:
- Görmürsən adını?
Sonra əliylə oxşadı, öpdü
Adını
Gözləri yolunu
Gözlədi.
Dili adını
əzizlədi.
Əlləri
Qapı üstə
İllər öncə
yazılan
Adını.

SÖKÜLƏN EVLƏR, ÖMÜRLƏR, XATİRƏLƏR

Sökmək, vurub dağıtmaq asan -
Toz dumana qarışıb,
Bir azdan sakitləşəcək,
Xatirələrin avazı olmuş rəngi kimi.
sökülən evlərin yerində
daş-kəsək, solğun divar kağızları
görünəcək.
Min-min, dipdiri xatirələr qalacaq
Uçqun altında.
Kiminin uşaqlığı, kiminin gəncliyi,
Kiminin tənhalığı, kimsəsizliyi
yazıq-yazıq inləyəcək, boylanacaq.
Daş-kəsək altından
adamlar gələcəyi köhnəlmiş ümidləri
ilə
qərib-qərib süzəcəklər.

Əllərində satılan, sökülən illərin
qiyməti,
Saya-saya xəyala dalacaqlar.
Unudacaqlar nə satdıqlarını:
Bir, iki, bizimki,
Və ya bu dərd kiminki?
Üç, dörd qapını ört.
Qapısız xarabalıq önündə ağlaya-
ağlaya
heyrətlənəcəklər.
Açılacaq xatirələrin qapısı.
Olanlar, keçənlər milyonlara
dəyişilməyəcək,
Yanacaqlar içlərində,
utanacaqlar,
susacaqlar.
Peşman-peşman sayacaqlar aldıqları
pulları.
Bir, iki, üç, dörd,
Bu pul deyil, dərddir, dərd!
Hamı sayır,
saya-saya ağlayır.

☞ *Dünya tanrı biçimdədir* ☞

Sən say, qardaş, görək
Fələk nə sayır!

ANAMIN ƏLLƏRİ

Anamın əlin gəzirəm
Milyon əlin içində.
Gözümə nur gətirəcək
Göyərçin biçimində.

Ümidim geri dönəcək,
Yuxumda hey göyərəcək.
Evimdə hər şey dinəcək,
Hanı əlləri anamın?

Oxşayım çinar boyunu,
Əlləri sehirli anam.
Əlin dərman deyilib,
Bəlkə... bəlkə sağalam.

Çörəyi üskük gülüdü,
Bayram qoğalları şirin.

Təndiri soyuq alışır,
Gəzir anamın əllərin.

Payız yağışuyam, Allah,
Gözüm ovunmur, kırımır.
Öz əlim quruyan budaq,
Anamın əllərin verin.

İndi qayğı sapandında
Hərə atıldı bir yana.
Əli çıraqdı anamın,
Yığışardıq işığına.

İki əl, iki aləm,
Gözümdən tökülən qəm.
Oxşasa rahat ölləm,
Əllərinədə anamın.

Bitdi, o nağılım bitdi,
Mən öluncə əmanətədi,

∞ *Sona Vəliyeva* ∞

Əlin mənə verdi getdi,
Balamı əzizləyim.

DARIXAN ADAM

Qar yağıb altında qalıb,
Külək sovurub aparır.
Ruhu içində qərib,
Burda bir adam darıxır.

Darıxır, gedəni var,
Gəlsə, günəş çıxacaq.
Sükut içini doğrayır,
Köməyə kimi çağıraq?

O, iki daş arasında
Sıxılan bir əl kimidir.
Ömrü qəmin girovu,
Ümidlərini kiridir.

Ciyində yer-göy çəkisi,
Kirpikləri yola çəpər.
Özünü dözümdən asıb,
Ağlamır ki, görərlər.

Doğmaların içində
Tənhadır darıxan adam.
Qaya gücü ovulur,
Dağılır darıxan adam.

Evində qərib kimidir,
Hamı yad, hər şey özgə.
Döyür içinin qapısını –
Kimsə tapıldı bəlkə.

AY QARAGİLƏ

Bu sevgi özündən əvvəl doğulan,
Səni taleyimə yazdı Yaradan.
Bir ömür yol gəldim, dolanbadolan
Dilim susan oldu, ay Qaragilə.

Gəldim qəlb evinə sevgi olmağa,
Gəldim üsyan edəm ayrılıqlara,
Gəldim qaçıram lap uzaqlara,
Yolum kəsən oldu, ay Qaragilə.

Bu əzab ruhuma doğma,
müqəddəs,
Ayrılıq günahsa, necə yuyaq bəs.
Tökmə göz yaşını sel kimi əbəs,
Günah səndə oldu, ay Qaragilə.

Gözündən alışan kədərə neynim,
Mən hicran danışan qədərə neynim,

Puç olan ömürə, hədəyə neynim,
Eşqin dastan oldu, ay Qaragilə.

Bu şəhər özgədir, qərib gəlmişik,
Dolanbac yollarda itib gəlmişik,
Bizə qismət qəhət heç bilməmişik,
Sonda duyan oldu, ay Qaragilə.

GƏL, SƏNƏ BİR HƏZİN ŞEİR OXUYUM

Bu da bir fürsətdir, ələ
düşməyən,
Sözlərin mələklər göydən
gətirən.
Min ildir heç kimə
söylənilməyən,
Gəl, sənə bir həzin şeir oxuyum.

Səhra istisində kölgə gəzəntək,

Xəstənin umduğu quzey qarıtək,
Üzüm giləsitək, nar giləsitək
Gəl, sənə bir həzin şeir oxuyum.

Tanrı göndəribdir dərman, dad
kimi,
Gəl məni qınama belə yad kimi,
«Min bir gecə»dəki Şəhrizad
kimi,
Gəl, sənə bir həzin şeir oxuyum.

Sözdən uca, sözdən qoca nə
vardı?
Həm dostumdur, həm düşməndi,
həm yaddı.
Tanrı ruhumuzu sözlə oyatdı,
Gəl, sənə bir həzin şeir oxuyum.

İçim çiçəkləyən badam ağacı,
Tanrı möcüzəsi, ruh ehtiyacı.

∞ *Sona Vəliyeva* ∞

Dövlətim, sərvətim şeir qazancı,
Gəl bölək səninlə, şeir oxuyum.

SARI ÇİÇƏK

*(Sarı çiçəklər önündə həmişə donub
qalırım)*

Qəlbimdə uyuyan ruhun
rəngidir,
İçimdə boylanan söz çələngidir.
Məni hüzuruna sevgi gətirdi,
Solən sevdaların sarı çiçəyi.

Əlacsız sevdadır qəlbimdə qalıb,
Sarıtel gözəldir xəyala dalıb.
Sevgisi qürbətdə gözü saralıb,
Solən sevdaların sarı çiçəyi.

Bir sarı gəlindi bəxti dağlanıb,
Bərəsi kəsilib bəndi bağlanıb.
Həsretin üstünə dərd cilalanıb,
Solən sevdaların sarı çiçəyi.

Sevda yolçusuyuq mənzilə
yetən,
Sevgisin mələklər göydən
gətirən.
İçimdə göyərən, içimdə bitən,
Solən sevdaların sarı çiçəyi.

QƏMLİ GÖZƏL

*Bu da bir ömürdü ötdü bir təhər,
Yaşadın bir təhər, dözdün bir təhər.*

*Bu sevgi qəm yükün ölənə qədər,
Taleyi birtəhər yazılan qadın...*

müəllif

Göy gözü göylərdən gözəl,
Gözəllərdən gözəl, gözəl.
Özü payız, dərdi xəzəl,
Bəxtiylə kəsülü qadın.

Nədir ürəyindən keçən,
Kirpikləri nəmli qadın.
Qəm kədərə könül verdin,
Səni sevənin olmadın.

Yudu göz yaşın yolları,
Yudu, bəxtin tək qurutdu.

☞ *Sona Vəliyeva* ☞

Yolunda əridiyin adam,
Adını çoxdan unutdu.

İçindən qalxan alovu,
Ürəyində qan elədin.
Bir telinə dəyməyəne,
Ömrünü qurban elədin.

İLLƏRİ ƏL-ƏLƏ VERİB GƏLMİŞİK

(Ömür-gün yoldaşımın 50 yaşına)

Durmusan əllinin astanasında,
Hələ qarşımızda bir ömür də var
İlləri əl-ələ verib gəlmişik,
Əlini əlimdən çəkmə, nə olar!

Beş onluq ard-arda xırdalanınca,
Əzaba, zəhmətə bölünüb getdi.
Vətəndaş ömründən alim
ömrünə
Həyatın qayğıya bürünüb getdi.

Gənclik illərimiz yollar
yorğunu,
Elmin, kitabların axtarışında.

Dünyanın çalışqan tələbəsi sən,
Nigaran qadını mən idim onda.

Soyuğu, istisi uzaq ellərin
Mənim ürəyimi sızladır hər an.
Boğazdan keçməzdi şirin
tikəmiz,
Gözlərdik sən yoldan
qayıdanacan.

Biz varlı deyildik, qibtə yeriydik
Dövlət qamarlayıb, pul
yığanlara.
Bu evdə heç nəyin olmayan
vaxtı
Sevgi paylaydıq pay umanlara.

Nə deyim, hərdən də küsdüm,
incidim,
Üzünə gəlmədim yük olar sənə.
Ən ağır qayğıya bələnən günü
Çevirdim ömrünün əyləncəsinə.

Bəzən də içimdə darıxan giley
Bir söz qanadına qoşulub uçar.
Dözüb yaşamışıq indiyə qədər,
Sənə bundan çox ehtiyacım var!

Sən bildin, mən bildim, bir də
dörd divar,
Başqası duymasın dərdimiz
nədir.
Yarıya böldüyün papirosların
Kül yeri, köz yeri ürəyimdədir.

Neyləyim, izahı yoxdu bu sirin,
Haqq yazan, bəxt yazan sevgi
payımsan.
Bəzən uşaqların ən ərköyünü,
Ən əziz, ən sözə
baxmayanımsan.

Durmusan əllinin astanasında,
Hələ qarşımızda bir ömür də var
İlləri əl-ələ verib gəlmişik,
Əlini əlimdən çəkmə nə olar!

KÖHNƏ GÖRÜŞ YERİ

Zaman xəbərsiz ötüb,
Qalan xatirələrdir.
Başıma çətir-yarpaq
Ayağымda inlədi.

İnlədi aylar, günlər,
Yerlə göy arasında
On səkkiz yaşda qaldın
Gözümün qarasında.

Köhnə görüş yerimiz,
Tərk edilmiş yurd, ocaq.
Xatirə düymə-düymə,
Hönkürsəm açılacaq.

Bu külək nəğməkardır,

Payızlara, qışlara.
Biz sevən tut ağacı
Yuva olub quşlara.

Nə gözümdən çəkildi,
Nə də çıxdı yuxumdan.
Darıxıb geri dönən,
Köynəyi güllü oğlan.

Nə biləydik qarşıda
Bizi nələr səsləyir.
O qızı görüş yeri,
Məni evim səsləyir.

GƏL GEDƏK BU ŞƏHƏRDƏN

Yarpaqlar da saralıb,
Töküləcək qəhərdən.
Yığıb xatirələri
Gəl gedək bu şəhərdən.

Bu saralan yarpaqla,
Sönər xatirə-ocaq.
Dəli xəzri soyğunçu
Qəlbimi boşaldacaq.

Ruhum da ayrılıqdan
Saralıbdır elə bil.
Gəl gedək bu şəhərdən
Bu payız mənlük deyil.

Bu torpağın kədəri
Başından çıxan duman.
Payız qəmli qadıntək
Yorulmur ağlamaqdan.

Payızdan ötmək çətin,
Qışdan bahara nə var?
Günəşli qapılarda
Bitəcək bu intizar.

Gəl gedək bu şəhərdən,
Bu payız mənlik deyil.
Ruhum saralan yarpaq,
Ayrılıq əl eləyir.

YOL ÜSTƏ, YOLLARIN AŞIĞI ÇİNAR!

Bu da bir taledir – tək ağlayasan,
Özün öz yaranı tək bağlayasan.
Yola qardaş olub, sirdaş olasan,
Yol üstə yolların aşığı çinar.

Üstünə qıcandı baltanın dişi
Torpaq yaraşığı, Tanrı vərdişi,
Köksünə yığdığın bəndənin işi,
Yol üstə yolların aşığı çinar.

Bu yağış, bu da qar, yürüyə
biləm,
Səni öz balam tək qoruya biləm,
Yaranı əlimlə sarıya biləm,
Yol üstə yolların aşıqi çinar.

Ağır kölgən, nağıl kölgə
çağıracaq,
Biri dost olacaq, birisi qaçaq
Biri pır deyəcək, birisi ocaq,
Yol üstə yolların aşıqi çinar.

Yaşıl budağında bir cüt
göyərçin,
Cik-ciki duamdır, nəğməsi
zikrim,
Haqqa məndən yaxın inancım,
pirim,
Yol üstə yolların aşıqi çinar.

Qalsa da hər köçün izi yanında,

∞ *Sona Vəliyeva* ∞

Sınmadın taleyin yüz tufanında,
Mən ruhu tənhanı bitir yanında,
Yol üstə yolların aşiqi çinar.

YOLLARA YAĞIŞ YAĞIR

Yaz gecəsi dəli-dolu,
Buludu giley dolu.
Yerdə bir qız unudulub,
Yollara yağış yağır.

Bu yağış dostum, yarımmı,
Dərdim desəm, ovudarmı?
Mən Tanrının yol adamı,
Yollara yağış yağır.

Süzülür mələk ovcundan,
Bir ilahi eşq ucundan,
Çiçəklər yol ayrıcında,
Yollara yağış yağır.

Tanrıya duam yetəcək.
Yetəcək, çiçək bitəcək,
Göydən üç alma düşəcək,
Yollara yağış yağır.

Bu yağış Tanrı nurudur,
Dərdlərimi ovundurur.
Daha mənə ölüm yoxdur,
Yollara yağış yağır.

Yağış açar - göylər açıq,
Tut ucundan Tanrıya çıx,
Ömür yolda yar-yarımçıq,
Yollara yağış yağır.

DURNALAR ÜMİD APARIR BAĞDADA

*Payızda durnalar köç edən zaman
nənəm deyərdi ki, onlar Bağdada
gedirlər. Durnalar ora getməyincə,
adamlar ilan əlindən xurmaları yığa
bilmirmişlər...*

Payız dayanıb qapıya
gözlərində yağış,
əlində sarı kədər,

qəlbində tutqun nəğmələr.
Durnalar payızı sevmir,
üzülür - kədərli ayrılıq
nəğməsindən.
İlanlar qəzəbli durnaların
gəlişindən.
Durnalar ayrılıq havasına
köklənib,
Bağdada uçurlar.
Xurma fəsli,
ilan-durna davası başlanacaq,
bir azdan, durnalar çatınca.
Ürəyim odlanacaq,
ruzi qovğası,
torpaq, yurd davası,
Xurma halvası
qarışacaq bir-birinə.
Durnalar yol üstə,
durnalar göy üzündə...
Göy üzü ağ varaq
Durnalar Tanrıya

bir sətirlik şikayət məktubu
yazırlar durna dilində.
Durnalar yol üstədir,
Uşaqlar, daş çevirməyin tərsinə.
Qatarı, səfi pozular,
yolu azarlar,
Bağdad durnasız qalar.
Ehtiyatlı olun, adamlar,
durnalar ümid aparırlar.
İçimdən bir səs gəldi -
Çıraq tutmaq istədim yollara –
işıq olsun durnalara.
Bir ümid tablosu,
torpaq bütövlüyü arzusu
göndərmək istədim
Bağdaddakı adamlara.
Ha axtardım tapmadım,
Yoxu vara dönsün.
Dadsız, torpaqsız,
maraqsız bir ömür yaşayırıq
Bağdaddakılar kimi.
Bağışlayın,
bağdadlı atam, anam,

kərküklü balam...
Mən də siz dərdə.
Ürəyim Bağdad günündə,
taleyiniz, ruziniz
ilan əlində.
Dözün, durnalar gəlincə,
Durnalar ümid gətirir uzaqdan
Dözün,
başınıza dönüm!

TƏNHA SARI YARPAQ

Küləyin üzümə çırpdığı
sarı yarpaq
bir gilə göz yaşı kimi
ayağıma düşdü.
Elə bil kimsəsiz körpə
üstümə yürüdü,
məndən imdad dilədi.
Bir xəstənin taleyindən
qaçan ümidə,

atılmış gözələ,
kimsəsiz qocaya bənzədi,
tənha sarı yarpaq.
Əlimə almağa gücüm
çatmadı.
Oxşamağa, könlün almağa
söz tapmadım.
Yerdə qoymağa qıymadım,
ürəyimdə yer ayırdım.
Küləyin xofunu,
Çiçəkli baharın qoxusunu,
yox olmaq, bir daha
budağa qovuşmamaq
qorxusunu ovutmağa
çalışdım.
Düşündüm,
Sən imdad diləyən,
Mən köməyə gələn.
Tənha sarı yarpaq,
mən ağac adam,
dərdlərim
budaq-budaq,

həsretim saralan yarpaq...
Düşündüm içimdən
torpağa düşəcək,
sənin tək.
Qışdan güc alacaq,
Baharda ümid kimi
göyərəcək,
əsir torpaqların azadlıq
müjdəsini gətirəcək.

∞ *Sona Vəliyeva* ∞

MÜNDƏRİCAT

☞ *Dünya tanrı biçimdədir* ☜

Sona VƏLİYEVƏ
DÜNYA TANRI BİÇİMDƏDİR

Çapa imzalanmış: 14.03.2015

Kağız formatı: 70x90 1/32

Həcmi: 8,5 ç.v.; Sifariş: 611; Sayı: 500.

«VEKTOR» BEYNƏLXALQ ELM MƏRKƏZİ

«VEKTOR» BEYNƏLXALQ NƏŞRLƏR EVİ

Ünvan: AZ1018. Bakı şəh, Zığ yolu, 20 q
tel: (+99470) 3007000; (+99412) 4471404

faks: (+99412) 4796003

e-mail: isgenderzadeh@rambler.ru

www.vektor.az